

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS

Įgyvendinimo rekomendacijas rengė:

dr. Audronė Allan, Regina Beinorienė, prof. dr. Natalja Fatkulina, Rasa Jankauskienė, prof. dr. Aušra Kazlauskienė, Irena Kraičinska, prof. dr. Džiuljeta Maskuliūnienė, doc. dr. Rita Makarskaitė-Petkevičienė, doc. dr. Sergejus Neifachas, Virgilijus Pupeikis, Erika Poškevičienė, Raminta Rupšienė, doc. dr. Emilija Sakadolskienė, Nadia Venskuvienė, Jūratė Vileikienė, Audronė Vizbarienė.

TURINYS

1. PU BP įgyvendinimo rekomendacijų įvadas.....	2
2. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.	5
3. Kalbinių gebėjimų ugdymas.....	9
4. Tarpdalykinių temų integravimas. Dermė.....	18
5. Vaikų pasiekimų ir pažangos fiksavimas.....	25
6. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.	28
7. Bendradarbiavimas su šeima.	32
8. Užduočių ar vaikų darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.....	39
9. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinimui.	41
10. Literatūros ir šaltinių sąrašas.	46

1. PU BP įgyvendinimo rekomendacijų įvadas.

Priešmokyklinis ugdymas vis labiau suprantamas kaip labai svarbi didaktinė terpė, kurioje, iš vienos pusės, pasirengimo mokyklai etapas, o iš kitos – asmenybės ugdymo(si) erdvė. Tačiau svarbu vadovautis naujaisiu (2019) EK patvirtintu susitarimu: „vaikystė yra vertybė pati savaime; ji nėra tik pasirengimas mokyklai ar suaugusiųjų gyvenimui“. Atnaujintoje *Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje* siekiama atitikties šiuolaikiniam požiūriui į vaiką ir jo ugdymą, į 5–6 m. vaiko amžiaus tarpsnio ypatumus: suformuluota programos paskirtis, tikslas, uždaviniai, prie kurių derinamos kompetencijos, pasiekimų sritys, pasiekimai, mokymosi turinys ir pasiekimų lygių požymiai. Programa orientuoja į kompetencijomis grįstą ugdymą(si), kompetencijų lauką išplėstas, lyginant su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa (2014).

Šiuolaikinės ugdymo turinio tendencijos integruojamos į kiekvienos kompetencijos – komunikavimo, kultūrinės, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo, skaitmeninės, socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos – ugdymo turinį. Priešmokyklinio ugdymo praktikoje žaidimas ir kiti patirtiniai vaiko mokymo ir mokymosi metodai yra pagrindiniai. Spontaniškas arba priešmokyklinio ugdymo pedagogo inicijuotas žaidimas priešmokykliniame ugdyme papildomas kitomis ugdymo ir ugdymosi strategijomis. Atnaujintoje programoje plėtojamos darnaus vystymosi, STEAM (santrumpa žymi gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno/dizaino ir matematikos sritis), informatinio mąstymo idėjos.

STEAM ugdymas yra tarpdalykinis, integruotas, grindžiamas į vaiką orientuota pedagogika, pabrėžiantis vaiko savarankišką mokymąsi, aktyvaus mokymosi metodų taikymą, probleminį, patirtinį, tyrinėjimu grindžiamą, ugdymą(si), o taip pat pedagogo, kaip pagalbininko, patarėjo, konsultanto vaidmenį (*STEAM priešmokykliniame amžiuje* (2021)). STEAM ugdyme akcentuojamas kūrybiškumas, tarpdiscipliniškumas, padedantis puoselėti gamtamokslinio, skaitmeninio, matematinio ir technologinio raštingumo pagrindus, pirmenybę teikiant praktiniam patyrimui, pažinimui ir refleksijai. Vaikai ypač mėgsta pažinti pasaulį per patyrimą – tyrinėdami, išgyvendami, projektuodami, konstruodami.

Priešmokyklinio amžiaus vaikams technologijos tampa vis svarbesnės, nes tai yra pasaulio pažinimo, kūrybos ir saviraiškos priemonė, keičianti kasdieninę vaikų veiklą, komunikavimą, laisvalaikį, padedanti spręsti problemas. Informatikos (informatinio mąstymo ir skaitmeninio raštingumo) mokymas pradedamas integruoti į priešmokyklinį ugdymą. Parengti *Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo informatikos bendrosios programos metmenys* (2017), kuriuos sudaro šešios pagrindinės sritys: 1) skaitmeninis turinys, 2) algoritmai ir programavimas, 3) problemų sprendimas, 4) duomenys ir informacija, 5) virtualus komunikavimas, 6) saugumas ir teisė. Vaikų informatinis mąstymas reiškiasi elementariu IT išmanymu ir kritiško vartojimo pradmenimis, kaip technologijų pagalba komunikuoti, rasti, kurti ar keisti informacija. Pedagogams svarbu apgalvoti, kaip praturtinti šią vaikų patirtį, integruojant skaitmenines veiklas į ugdymo(si) turinį, pasirenkant tinkamas IT naudojimo formas, kaip kūrybiškai panaudoti daugelį technologijų, ne tik kompiuterius (fotoaparata, spausdintuvą, diktofoną, mikrofoną, ausines ir kt.).

Pagrindiniai didaktikos principai, kuriais grindžiamas priešmokyklinis ugdymas: socialinis konstruktyvizmas, personalizuotas ugdymas, įtraukusis ugdymas, patirtinis mokymasis, projektų metodas.

XXI amžiuje ankstyvojo ugdymo edukologija ir pedagogika patiria reikšmingų pokyčių: vaikas nebėra suprantamas kaip maža, vis tobulintina suaugusiojo kopija, vaikystė suvokiama kaip unikalus žmogaus raidos tarpsnis, kurio negalima nei skubinti, nei stabdyti. Nuo suaugusių priklausomo ir pažeidžiamo vaiko sampratą keičia požiūris į vaiką kaip kompetentingą asmenybę. Ankstyvasis ugdymas šiandien apibūdinamas kaip **socialinis konstruktyvistinis**, pabrėžiantis

vaikui būdingos, motyvuotos veiklos ir iniciatyvos svarbą kaip vaiko raidos variklį. Tiek pedagoginėje praktikoje, tiek pedagogų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo sistemoje plėtojasi socialinio konstruktyvizmo idėjos, pabrėžiančios socialinės sąveikos reikšmę ir kultūros vaidmenį ugdymuisi, mokymąsi laikančios aktyviu procesu, teigiančios vaiko gebėjimą ir teisę save formuoti pačiam.

Personalizuotas ugdymas(is) – viena iš mokymo didaktinių krypčių, galinti turėti įtakos vaikų pasiekimų gerinimui. Personalizuotas mokymasis yra glaudžiai susijęs su inkluziniu, individualizuotu bei diferencijuotu mokymusi, tačiau yra ir svarbių skirtumų – visų pirma tai, kad pastarieji labiau orientuoti į mokytoją, o ne į mokinį. Pagrindinis dėmesys personalizuotame ugdymesi skiriamas aktyviam besimokančiojo vaidmeniui, jo pasirinkimams ir sprendimams dėl mokymosi metodų bei būdų. *Idėjos grindžiamos neuromokslų teorija, kad nėra nė vieno ugdymosi būdo, kuris būtų optimaliai geras visiems vaikams.* Personalizuoto ugdymo(si) dėmesio centre yra šie klausimai: *kaip skirtingai vaikai mokosi/ugdosi, kaip skirtingai jie parodo, ką išmoko, ką geba, kas jiems svarbu, kaip turėtume sukurti bendras aplinkas, kuriose „tilptų“ visi vaikai su skirtingais gebėjimais ir mokymosi būdais.*

Geros mokyklos koncepcijoje (2015) rašoma, kad **įtraukiuoju ugdymu** laikomas kokybiškas ugdymas kiekvienam vaikui. Įtraukiojo ugdymo sąvoka šiandien turi kur kas platesnę reikšmę, kai neapsiribojama vien specialiuosius ugdymosi poreikius turinčiais vaikais. Įtraukimas pirmiausia reiškia aktyvų vaiko dalyvavimą kasdieninėje veikloje, kai jam sudaromos visapusiškos galimybės ugdytis. Įtraukusis ugdymas nėra koks nors vienas atskiras veiklos fragmentas, bet apima visas grupės veiklos sritis: ugdymo tikslus, uždavinius, principus, ugdymo turinį, todėl praktikoje plėtojami visi įtraukiojo ugdymo aspektai – įtraukioji socialinė aplinka, į vaiką orientuotas požiūris, tinkama fizinė aplinka, ugdymosi medžiaga, bendravimo galimybės visiems vaikams.

Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje siekiama vadovautis **universalaus dizaino ugdymuisi principu**, kuris yra viena iš priėgų, didinanti įtraukiojo ugdymo kokybę. Universalus dizainas ugdymuisi reiškia, kad laikomasi nuostatos, jog visi vaikai yra skirtingi ir skirtingos ugdymosi procese yra norma. Laikomasi nuostatos, kad skirtingų poreikių turintys vaikai sėkmingiausiai ugdomi bendrame ugdymosi procese, kai yra sudaroma galimybių ugdytis skirtingais būdais įvairovė, o vaikai turi galimybę rinktis jiems patogiausius skirtingus ugdymosi būdus. Priešmokyklinio ugdymo pedagogo vaidmuo yra pažinti vaikus, apmąstyti, kaip sukurti ugdymosi erdvę, kad bendra aplinka ir taikomi metodai sudarytų galimybes optimaliai pagal savo gebėjimus ugdytis kiekvienam vaikui, planuojant veiklas iš anksto numatyti, kokias veiklos galimybes turės specialiųjų ugdymosi poreikių ir kitų ugdymosi sunkumų patiriantys vaikai.

Patirtinis mokymas(is) – tai mokymo(si) strategija, kai esminis mokymo(si) išteklius yra patirtis (*Patirtinis mokymas(is), 2019*). Patirtinis mokymas(is) yra integrali aktyvaus mokymo(si) dalis, kai besimokantieji kuria savo žinojimą, įgauna įgūdžių, ugdomi gebėjimus ir vertybes iš tiesioginės savo, o kartais ir kitų patirties. Patirtinis ugdymas(is) priešmokykliniame amžiuje atliepia esminius didaktinius principus, nes skatina aktyvų vaikų dalyvavimą ugdymo(si) procese, didina jų ugdymosi galimybes, plečia ir nuolat atnaujina įgytą patirtį. Priešmokyklinio ugdymo pedagogai, brandinantys vaiko asmenybę ir rengiantys jį mokytis pagal pradinio ugdymo programą, orientuojami į patirtinio ugdymosi metodų taikymą: projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, IKT, pažintines išvykas, kūrybines užduotis, diskusijas ir kt., pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį, derinant kryptingą priešmokyklinio ugdymo pedagogo ir spontanišką vaiko veiklą. Vaikams siūloma įdomi, aktuali ir prasminga veikla, palaikanti ir stiprinanti jų mokymosi motyvaciją, padedanti įvaldyti įvairias mokymosi strategijas.

Projektų metodas – didaktikos sistemoje ir pedagoginėje praktikoje pripažintas ir pilnavertis aktyvaus, patirtinio ugdymo(si) metodas (*Projektų metodas priešmokyklinėje grupėje, 2021*). Projektų metodas ir metodologiškai (*Dewey, Kolb ir kt.*), ir metodiškai (*Malaguzzi, Staerfeldt,*

Mathiesen, Stamer-Brandt, Gražienė ir kt.) pripažįstamas kaip vienas tinkamiausių priešmokykliniam ugdymui, nes padeda palaikyti ir stiprinti 5–6 metų amžiaus vaikų mokymosi motyvaciją, perprasti įvairias mokymosi strategijas ir taip sukurti sėkmingo mokymosi prielaidas. Projektinė veikla yra ypač tinkama, kuriant ir modeliuojant priešmokyklinio ugdymo(si) procesą, jį grindžiant visų ugdymo proceso dalyvių sąveika, vaiko individualumo paisymu, jo įgyjamų patirčių aktualumu, ugdymosi integralumu.

„*Patirčių erdvėse*” (2021) siūloma projektų sandara leidžia priešmokyklinio ugdymo pedagogams numatyti aktualius projektų tikslus, skatina išklausti vaikus, žadinti arba stiprinti jų smalsumą, interesą, padėti vaikams rasti atsakymus į keliamus klausimus, kaupti idėjas ir jas įgyvendinti, numatyti veiklos plėtojimą grupėje ar lauke. Ugdymo procesą grįsdami projektų metodu pedagogai mokosi įvaldyti kitus vaidmenis, kaip, pavyzdžiui, kartu su vaikais planuoti veiklas, suvokti vaikų turimą patirtį, suprasti „objektą”, kuris domina vaikus ir jausti jų motyvaciją, siekti, kad visi vaikai galėtų patenkinti savo aktyvumo, savarankiškumo, saviraiškos poreikius ir kt.

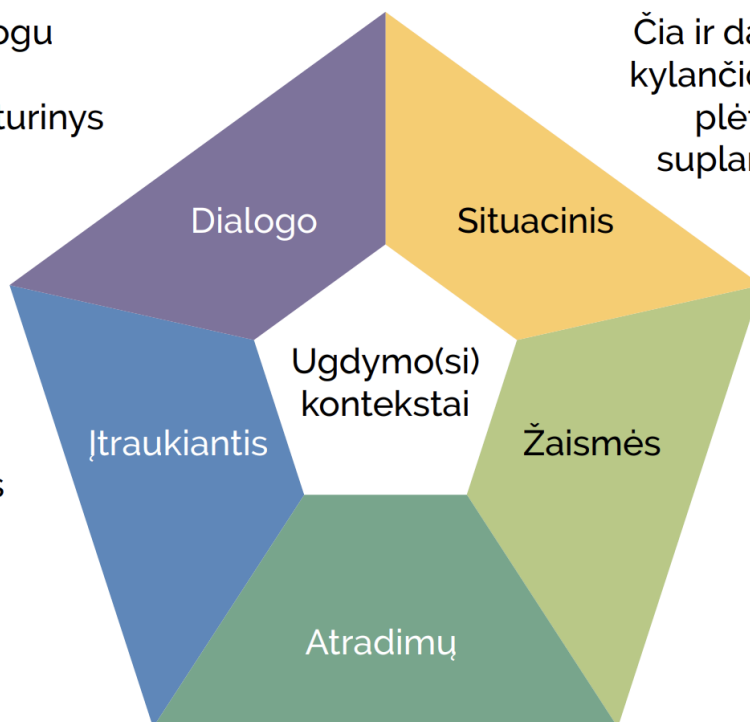
UGDYMOSI KONTEKSTAI PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGUI

Atviras, dialogu
grindžiamas
ugdymo(si) turinys
ir procesas

Čia ir dabar spontaniškai
kylančios bei čia ir dabar
plėtojamos iš anksto
suplanuotos ugdymosi
situacijos

Kviečiantis
ir skatinantis
veikti

Užtikrinantis
teisę į laimingą
vaikystę

Įgalinantis pažinti save
ir pasaulį

2. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

1 FORMA

Projekto pavadinimas: Problema, klausimas, intriga ...						
Ugdymosi sritys Užrašomos ugdymosi sritys, kurios integruojasi į veiklas						
Ugdomos kompetencijos: Nurodomos kompetencijos ir jų sandai iš kompetencijų aprašų https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/bendrojo-ugdymo-programu-projektai-tarpiniai Trumpi, konkretūs aprašai, nekopijuojant iš BP, bet išskiriant esmę						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Tarpdalykinė tema: Iš tarpdalykinių temų sąrašo https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/12/BP-rengimo-vadovas-2021-12-09_red.pdf (žr. priedą Nr. 7)						
Pasiekimai		Projektinė veikla				
Užrašomas išgrynintas pasiekimas (su laužtiniais skliaustais), pasiekimo numeris ir ugdymo sritis		Aprašomi projektiniai veiklos žingsniai				
Vaiko refleksija/ įsivertinimas			Pedagogo refleksija/ įsivertinimas			
Veiklos/ užduotys/ klausimai, kurie padeda vaikui pačiam pastebėti ir įsivertinti savo pasiekimus ir kompetencijas			Klausimai, nukreipiantys pedagogą į savirefleksiją			
Patarimai/ komentarai/ pasiūlymai pedagogui Ką dar būtų galima daryti ar ką būtų galima daryti kitaip, individualizavimas (personalizavimas), tėvų (globėjų), pagalbos vaikui specialistų įtraukimas ir pan.						

2 FORMA

Veiklos/ projekto pavadinimas		
Vaikų pasiekimai (1 etapas) PAMATINĖ VEIKLOS UGDYMO SI SRITIS		
Plėtojamos kompetencijos (2 etapas)		
Ugdymosi uždaviniai (3 etapas)	Vaikų idėjos ir sumanymai (5 etapas) Nuolat pildoma procese	Veiklos formos ir idėjos vaikų veiklai (6 etapas)
		Grupinė veikla:
Ugdymo aplinka ir priemonės (4 etapas)		Veikla grupelėmis:
		Individuali veikla (individualizavimas, personalizavimas, SUP):
Lygiagrečiai tobulėjantys kiti pasiekimai (7 etapas) Integracija su kitomis ugdymosi sritimis		
Kalbinis ugdymas		
Matematinis ugdymas		
Gamtamokslinis ugdymas		
Visuomeninis ugdymas		
Meninis ugdymas		
Tėvų (globėjų), specialistų idėjos, pagalba, dalyvavimas (8 etapas)		
Vaikų pasiekimų refleksija/ įsivertinimas, idėjos dėl tolimesnio ugdymosi (9 etapas)	Pedagogo savo veiklos refleksija (9 etapas)	

Pavadinimas: Trumpalaikio veiklos plano pavyzdys (savaitės)

Organizacinis planavimo kontekstas Įstaigoje planuojam įtraukiant visus ugdytinius, jų tėvus, ugdančius specialistus, derinama su įstaigos metų veiklos programa ir strateginiu planu, planus mato ugdytinių tėvai, ugdatys specialistai, įstaigos administracija.

Ugdomosios programos kontekstas Šis planas integruoja gamtamokslinio, visuomeninio, socialinio, emocinio ir sveikos gyvensenos, kalbinio, matematinio bei meninio ugdymo sritis, plėtojamos visos šešios kompetencijos prioritetas – pažinimo, visuomeninio, socialinio, emocinio ir sveikos gyvensenos kompetencijų atskiros dalys.

Planuojamas laikotarpis, 2022 04 18- 04 22 (savaitės)

Plėtojamos kompetencijos (2 etapas)

Kūrybiškumo kompetencijos kūrimo sandas: Išbando įvairias kūrybinės veiklos priemones ir būdus, kurdami mamoms kūrybinius darbus;

Kultūrinės kompetencijos kultūrinės raiškos sandas: Išbando kūrėjo, atlikėjo, kultūros stebėtojo ir vartotojo vaidmenis, ruošdamasis sveikinti mamą. tobulina savo raiškos objektus ir kūrybinius darbus.

Komunikavimo kompetencijos Pranešimo perteikimo ir komunikavimo sąveikos sandas pasirenka artimoje aplinkoje esančius komunikavimo kanalus ir priemones, t. y. kalba , įsitikinęs kad bus išgristas, kalbėdamas naudojami verbaline ir kūno kalba

Pažinimo kompetencijos dalyko žinių ir gebėjimo sandas: skirs gėlės dalis (šaknys, stiebas, lapai, žiedas), įvardins pavasarinių gėlių panašumus ir skirtumus, įvardins 3/5 gėlių pavadinimus.

Skaitmeninės kompetencijos problemų sprendimo sandas- įvardina skaitmeninius įrenginius, kurie gali fotografuoti ir suaugusiųjų padedamas užfiksuoja jų kiemuose žydinčias gėles.

Ugdymo uždaviniai (3 etapas)	Vaikų idėjos ir sumanymai (5 etapas) Nuolat pildomas	Veiklos formos ir idėjos vaikų veiklai (7 etapas)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sukurs mamai savos kūrybos dovaną mamos dienai; ▪ Įvardins 3-5 augalus, augančius gėlynuose ar natūralioje aplinkoje, lygins juos pagal jų panašumus ir skirtumus. Stebės žydinčius augalus lankančius vabzdžius. 	<p><i>Aistė</i> – išlankstysiu mamai kelias gėles. <i>Matas</i>- padarysiu atvirutę ir ją užrašysiu. <i>Ugnė</i> – padarysiu mamai staigmeną, gal pagaminsiu su tėčiu pusryčius. <i>Gabrielius</i> – Aš su tėčiu nupirksiu geltonų rožių, nes mamai gražiausia geltona spalva, o mėgstamiausia gėlė – rožė. <i>Austėja</i> – papuošiu mamai kėdę, žaliomis šakomis ir tulpių žiedais, jos jau žydi. Prisimeni, kaip mes puošėm Akvilei kėdę, kai buvo jos gimtadienis.</p> <p>Tėvų (globėjų), specialistų idėjos, pagalba, dalyvavimas (6 etapas)</p>	<p>Grupinė veikla: pamerkti atneštus vaikų baltus gvazdikus į raudono, mėlyno ir žalio rašalo skiedinį su vandeniu, kasdieną stebėti kaip kinta gvazdiko žiedo spalva, ją fiksuoti save piešinyje prieš pamerkiant pirmadienį ir penktadienį, kada jau bus pakeitusi spalva. Paaikškinti, kad spalvotas vanduo augalo stiebu, kaip vamzdeliu. kyla į viršų, nes po žiemos miego augalai labai intensyviai geria vandenį. Pokalbiai apie pavasario požymius, aiškinantis, ką vaikai jau žino apie atbundančią pavasario augmeniją- gėles, žolynus, krūmus ir medžius.</p>

	<p>Paskatinti tėvelius, drauge su vaikais mobiliais telefonais ar planšetėmis nufotografuoti namuose žydinčias darželio ar pievų gėles.</p> <p><i>Muzikos mokytoja:</i> pasikartosime dainelę “Jei širdelėj liūdesys” https://www.youtube.com/watch?v=sh8zGSSkKek</p>	<p>Kartu pasižiūrime animacinį filmą “ Pavasario gėlės” https://www.youtube.com/watch?v=0hysuhMFhlc ir auklėtojos parengtą prezentaciją apie Lietuvos pievų ir darželių gėles.</p>
<p>Ugdymo aplinka ir priemonės (4 etapas)</p>	<p>Ir Jarusalem šoki https://www.youtube.com/watch?v=sUIVhkUDL3U</p>	<p>Visi drauge penktadienį pažiūrėsime animacinį filmą “Septynžiedė gėlė”</p>
<p>Ši tema bus įgyvendinama grupės, įstaigos salės, laiptinių, lauko teritorijoje, persikels į ugdytinių namų lauko teritorijas.</p> <p>Reikės įvairių priemonių vaikų meninei saviraiškai: balto, spalvoto, gofruoto, margo popieriaus, akvarelės, guašo, teptukų, pieštukų, audinio atraižų, medinių iešmelių, kliju, mobilių telefonų, ar planšečių fotografavimui</p>	<p>kad galėtų namuose padainuoti ir pašokti mamai.</p> <p><i>Logopedė</i> : padarome kartu foto lentą lauke, kad mamos galėtų drauge su vaikais nusifotografuoti prie jos.</p> <p>Auklėtojos: pasipuošiamo laiptines lankstytomis gėlėmis</p>	<p>.Aptarsime, kas vaikams buvo įdomu, kuris veikėjas neteisis ar jo elgesys buvo netinkamas, samprotausime apie savo įgeidžių ribojimą bei atsižvelgimą į kitų žmonių ar draugų poreikius.</p> <p>Veikla grupelėmis:</p> <p>1.Lavinti smulkiają motoriką <i>Benui, Kajui, Urtei ir Monikai</i> atliekant labirinto užduotį http://mudubudu.lt/images/files/labirintai_12.jpg.pdf</p> <p>2.<i>Modestui Ainarui, Jogailei ir Emai</i> skirti ženklus ≤ ir ≥ žaidžiant https://www.facebook.com/photo/?fbid=3089816341038237&set=pcb.831805940629000</p> <p>3.<i>Nojus su Justu</i> gėlių pavadinimų įtvirtinimui žais stalo žaidimą “Gėlių loto”.</p> <p>Individuali veikla:</p> <p><i>Jokūbui</i> – žaisti auklėtojos sukurta skaitmeninį žaidimą Lietuvos gėlės ir žolynai https://wordwall.net/resource/1474293/g%c4%97l%c4%97s-ir-%c5%beolynai</p> <p>Veikla drauge su tėvais: <i>Amelijos, Augustės, Kotrynos, Jonuko ir visų norinčių vaikų</i> paprašyti drauge su mamomis ir tėvais namuose nufotografuoti žydinčius augalus, dar geriau su nektaro ieškančiomis bitėmis ir</p>

		parengti trumpus pristatymus apie namuose žydinčias gėles.
Lygiagrečiai tobulėjantys kiti pasiekimai (8 etapas) Integracija su kitomis ugdymosi sritimis		
Kalbinis ugdymas – raiškiai deklamuos D. Kudžmaitės eilėraštį “Žiūrėki į mane pro langą, mama”. Bandys savarankiškai pristatyti savo su tėvais parengtą pristatymą “Gėlės mano kieme”		
Visuomeninis ugdymas Įsijungs į grupės . laiptinės puošybą mamos dienai, siūlys savo idėjas, įsiklausys kitų į vaikų pasiūlymus, priims bendrus sprendimus, kaip pagerbti mamas.		
Sveikatos ir fizinis ugdymas- - ieškos bendrų sprendimų su draugais puošiant aplinką, saugiai judės drauge su vaikais šokdamas šokį, mankštindamasis ir žaisdamas judriuosius žaidimus.		
Matematinis ugdymas- skaičiuos, grupuos, lygins namie ir įstaigoje aptiktas gėles, skirs simbolius \leq ir \geq , naudos algoritmus savo kūrybiniuose darbuose.		
<p>Vaikų pasiekimų refleksija, idėjos dėl tolimesnio ugdymosi. Savo veiklos refleksija (9 etapas) :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vaikai sukūrė labai įvairius kūrybinius darbus mamai. Lankstymą pasirinko Marija, Rusnė ir Amelija, paveikslus guašu ar akvarele tapė Modestas, Gabrielius, Jonas ir Augustė. Darbai skirtingi ir saviti. Sužavėjo Emos koliažas, kuriame ji antspaudavo ir tapę, aplikavo įvairiaspalvį popierių, karpė ir klijavo gėles iš audinio. Pasirinkti, ką dovanoti mamai teko padėti Martynui ir Benu. Abu berniukai pasirinko pačius paprasčiausius, nesudėtingus darbelius – atvirutes, ir, kad juos pabaigtų iki galo, auklėtojai kelis sykius teko priminti, nes jiems sudėtinga ilgesniam laikui sukaupti dėmesį. Abi auklėtojos sutarė, kaip skatinti Martyną ir Beną aktyviau įsijungti į grupės veiklą, kokias dėmesio sukaupti reikalaujančias veiklas jiems siūlyti. 2. Su Lietuvos pievų ir darželių gėlėmis susipažino visi vaikai, tik pasiekimai buvo gana skirtingi Augustė išvardino ir parodė 10 gėlių paveikslėlius, Tėja įsiminė 9 gėlių pavadinimus. Dauguma skyrė 4/6 gėles, o Andrėjai sunkiai sekėsi įsiminti kelių gėlių pavadinimus. Jokūbas puikiai susidorojo su Lietuvos gėlių ir žolynų užduotimi, pats lėtai skaitė gėlių pavadinimus ir net parodė Amelijai, kaip žaisti šį skaitmeninį žaidimą. Drauge su logopede nutarėme paieškoti labiausiai priimtino Andrėjai atminties lavinimo būdo. Vaikai labai aktyviai diskutavo po animacinio filmo “Septynžiedė gėlelė peržiūros. Pradžioje visi svarstė, ko jie prašytų tokios stebuklingos gėlelės, tačiau Rusnė labai empatiškai pareiškė, kad tik paskutinis pagrindinės veikėjos noras buvo labai “geras” - nes jis padėjo nevaikščiojančiam berniukui pasveikti. 3. Po savaitgalio visi labai noriai pasakojo apie tai, kaip jie sveikino mamytes, kaip įteikė dovanas, kokias staigmenas dar surengė. Akvilė sake, kad mama vos neapsiverkė, kai ji padeklamavo jai eilėraštį. Mamos dėkojo už fotosienos įrengimą ir video prezentacijos apie jų namuose žydinčias gėles pasidalinimą uždaroje FB grupėje. 		

3. Kalbinių gebėjimų ugdymas.

REKOMENDACIJOS, KAIP UGDYTI VAIKUS, KURIŲ LIETUVIŲ KALBOS PASIEKIMAI NĖRA PAKANKAMI

- Organizuojant ugdomasias veiklas priešmokyklinio ugdymo grupėse reikėtų vengti tokio bendravimo, kai vaikai verčiami įsiminti žodžius ar posakius daug kartų juos kartojant. Svarbu, jog veikloje dalyvaujantys vaikai girdėtų gražią, taisyklingą pedagogo lietuvišką šneką ir ją spontaniškai pamėgdžiotų.

- Natūralu, jog priešmokyklinio ugdymo grupėje besimokantys vaikai, kurių gimtoji kalba nėra lietuvių dar neturi pakankamai plataus šios kalbos žodyno savo nuomonei, pastebėjimams išreikšti. Tikėtina, jog tokiose situacijose jie į pagalbą pasitelks savo gimtosios kalbos gebėjimus t.y. į lietuvišką sakinį įterps žodį gimtąją kalbą ir pan. Šis procesas vadinamas kodų kalbos kaita ir yra natūralus kalbinių gebėjimų ugdymosi etapas. Svarbu, jog šiose situacijose vaikai nebūtų verčiami pakartoti savo mintį lietuvių kalba. Pedagogui vertėtų išgirstą mintį “įgarsinti” lietuvių kalba t.y. pakartoti jau be kitų kalbos žodžių tarsi norint įsitikinti, jog teisingai suprato vaikų mintis. Tokiu būdu vaiko pastangos komunikuoti bus pasiekusios tikslą, o ir jis pats turės galimybę išgirsti kaip dar galėjo suformuluoti savo mintį.
- Vaikams pradėti kalbėti kita nei gimtoji kalba padeda kalbiniai ritualai, kurių metu naudojami įvairūs dveiliai, ketureiliai, burtažodžiai. Klausydamasis tam tikrose situacijose (prieš valgį, mokytojui kviečiant į ratą, rengiantis eiti į lauką ir kt.) pasikartojančių tekstų drąsiai imasi juos kartoti ir taip išbando naujos/kitos kalbos skambesį, tartį. Patyrę sėkmę vaikai stiprina pasitikėjimą savo galiomis, o kartu ir kalbos mokymosi motyvaciją.
- Siekiant plėtoti vaikų girdimosios kalbos suvokimą svarbu, jog ugdomosiose veiklose žodžiu pristatoma informacija ar grožiniai tekstai būtų lydimi iliustracijų, jas papildančių / aiškinančių žemėlapių, nuotraukų ir kt. Šios girdimo teksto suvokimą lengvinančios priemonės padeda plėtoti mokinių žodyną. Taip pat jos kuria palankias situacijas įvairioms komunikacinėms veikloms (pokalbiui, diskusijai, klausinėjimui, palyginimui ir kt.).

INTEGRUOTOS UGDOMOSIOS VEIKLOS PAVYZDYS

Veiklos pavadinimas – Namai namučiai

Ugdomąja veikla plėtojamos kompetencijos

1. **Komunikavimo kompetencija:** Išbando ir pasirenka įvairias verbalines ir neverbalines raiškos priemones ir formas
2. **Kultūrinė kompetencija:** Išbando kūrėjo, atlikėjo, kultūros stebėtojo ir vartotojo vaidmenis. Sulaukęs grįžtamojo ryšio, tobulina savo raišką. Naratyviniais žaidimais, vaizduojamaisiais menais, garsų pasaulio tyrinėjimais bei kitomis priemonėmis pakartoja, panaudoja ir plėtoja anksčiau patirtas kultūros raiškos formas.
3. **Kūrybiškumo kompetencija:** Siūlo idėją ir/ar sprendimą. Paaikškina, ką norėtų sukurti, kokio kūrybos rezultato tikisi. Užbaigia pradėtą kūrybinį darbą/veiklą, paragintas tobulina. Kūrybos rezultatus pristato ir apibūdina žodžiu, piešiniu, nuotraukomis, nesudėtinga schema, judesiu ir kt.
4. **Pažinimo kompetencija:** Sieja kalbos garsus su jų simboliais, artikuliuoja kalbos garsus, naudoja kalbines ir vaizdines priemones daiktams, įvykiams, ir kitiems reiškiniams apibūdinti. Atpažįsta rimą, kuria paprastus rimus. Išlaiko dėmesį pasirinktai veiklai, lygina panašumus ir skirtumus, klasifikuoja objektus ir reiškinius į grupes pagal požymius. Įvardija savo ketinimus, eigoje koreguoja veiksmus, gali palyginti pirminius ketinimus su galutiniu rezultatu.
5. **Pilietiškumo kompetencija:** Aptaria svarbiausius susitarimus, elgesio taisykles ir jų laikosi, bendradarbiauja su draugais, atlikdamas bendras veiklas, savo pozityviais veiksmais prisideda prie kultūros ir gamtos išteklių saugojimo.

6. **Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija:** Atpažįsta situacijas, kuriose reikia suvaldyti emocijas, pasako kaip jas gali suvaldyti ir bando tai daryti. Įvardija asmenis, kuriais gali pasitikėti ir kreiptis pagalbos. Įvardija kitų veidu ir kūno poza išreikštas emocijas. Tinkamai reaguoja į aplinkinių emocijas. Dalyvauja kuriant bendras taisykles. Apibūdina situacijas, kuriose svarbu klausyti suaugusiųjų. Papasakoja, kaip gali padėti ir padeda savo šeimos nariams atliekant kasdienes darbus. Laikosi elementarių asmens higienos reikalavimų.
7. **Skaitmeninė kompetencija:** Mokytojo padedamas įterpia naujus elementus ar kitaip pertvarko savo sukurtą paprastą skaitmeninį turinį, vykdo kelių komandų seką. Mokytojo padedamas pasirenka skaitmenines priemones piešti, kurti muziką, filmus, rašyti.

Ugdomosios veiklos metu plėtojami vaiko pasiekimai

Gebėjimų sritis		Vaiko pasiekimas
Kalbinis ugdymas	Kalbėjimas ir klausymas	<ul style="list-style-type: none"> • Klausysis draugų, suaugusiųjų pasakojimų, skaitomų tekstų. • Dalyvaus pokalbyje, išsakys savo ir išklausys kitų nuomonę. • Bendraudamas spręš problemas, diskutuos, dalinsis sumanymais ir aptars, kaip pavyko juos įgyvendinti.
	Skaitymo pradmenys	<ul style="list-style-type: none"> • Pagal savo galimybes skaitys eiliuotą tekstą ir supras ten pateiktą informaciją. • Aptars tekste atskleistas vertybes, samprotaus apie teksto pagrindinę mintį.
	Rašymo pradmenys	<ul style="list-style-type: none"> • Pagal savo galimybes rašys.
	Kalbos pažinimas	<ul style="list-style-type: none"> • Dalinsis nuomone ir įspūdžiais, patirtais klausantis skaitomo kūrinio (ar pačiam skaitant).
Matematinis ugdymas	Matematinis samprotavimas	<ul style="list-style-type: none"> • Matuoja atstumą, naudojami vienu ar keliais dažniausiai vartojamais sąlyginiais matais (savo pėda, sprindžiu, kitu daiktu) tyrinėdamas aplinką (pvz., nustato, kad suolas yra penkių knygų ilgio). Daiktus lygina pagal etaloną (t.y. parenka pagal turimą pavyzdį, pvz., randa ilgesnį už turimą pieštuką). • Lygina objektus, pastatydamas vieną objektą prieš kitą, kad nustatytų, kuris yra ilgesnis. • Pagal pavyzdį ar savarankiškai rikiuoja objektus iš eilės pagal vieną savybę (pvz., pagal dydį, spalvos intensyvumą) ar iš karto kelis požymius
	Matematinė komunikacija	<ul style="list-style-type: none"> • Dėliodamas kelis konkrečius daiktus, nustato, kurioje grupėje yra daugiau daiktų, kurioje – mažiau ar po lygiai, kiek iš viso jų yra. • Surinktus duomenis pateikia pasirinktu būdu. Savais žodžiais pasakoja ar kitu pasirinktu būdu pristato savo ir / ar grupės surinktus duomenis
Sveikatos ir	Savęs ir kitų	<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas, tyrinėdamas, dalyvaudamas kasdienėse

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

fizinis ugdymas	pažinimas, atsakingas elgesys.	<p>situacijose plėtoja emocijas ir jausmus apibūdinančių žodžių žodyną, įvardija įvairiose situacijose savo ir kitų patiriamas emocijas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bando sieti patiriamas emocijas su fiziniais pojūčiais, išreiškia patiriamą emociją žodine ir nežodine kalba.
	Judėjimo gebėjimų plėtojimas	<ul style="list-style-type: none"> • Lavinasi fizinės ypatybes: greitumą, vikrumą, ištvermę, pusiausvyrą, koordinaciją, lankstumą, jėgą. Atlieka nesudėtingus judesius ir judesių junginius: mostus, pritūpimus, pasilinkimus, įtūpstus, rodo iniciatyvą siūlydamas savo judesius ar judesių junginius.
	Savistaba ir sąveika su kitais judant.	<ul style="list-style-type: none"> • Vadovauja žaidimams, mankštoms.
Gamtamokslinis ugdymas	Gamtamokslinis tyrinėjimas	<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas, stebėdamas, tyrinėdamas atpažįsta, pavadina artimos aplinkos daiktus, juos apibūdina, palygina, grupuoja pagal požymius (spalvą, formą, dydį, ilgį). • Dalyvaudamas bendroje veiklose, aptarimuose samprotauja apie gyvūnų poreikius.
	Gamtamokslinis komunikavimas	<ul style="list-style-type: none"> • Gamtamokslinę informaciją renka įvairiais jam žinomais ar pasiūlytais būdais (stebi, tyrinėja, skaito, klausinėja).
	Gamtos ir žmogaus dermės pažinimas	<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas, tyrinėdamas artimą aplinką pastebi gamtinių išteklių (molis, smėlis, medis) naudą žmonėms:
Meninis ugdymas	Meninė (dailės, šokio, teatro, muzikos) raiška	<ul style="list-style-type: none"> • Išmoksta dainą, pavaizduoja išivaizduotus bei tikrus veikėjus per judesį ir vaidybą. Tai daro pavieniui, porose ir grupėse, derindamasis prie kitų vaikų.
		<ul style="list-style-type: none"> • Išbando įvairias dailės priemones, judesius, garsus bei įrankius eilėraščio idėjų plėtojimui.
	Meno (dailės, šokio, teatro, muzikos) supratimas ir vertinimas.	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria, pateikia ir aptaria savo ir draugų kūrybines idėjas. Sulaukęs klasės draugų ar pedagogo grįžtamojo ryšio, tobulina savo muzikines, kinestetines, vaizduojamojo meno ar vaidybines idėjas.
Visuomeninis ugdymas	Gyvename kartu	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrame pokalbyje dalinasi mintimis apie save, savo šeimą. Domisi kitų vaikų šeimomis, toleruoja įvairias šeimas.
	Mūsų gyvenimo kaita	<ul style="list-style-type: none"> • Pasakojime realius ar išklaustyto istorijos įvykius jungia į seką, kurią gali pratęsti į ateitį.
	Mūsų aplinka	<ul style="list-style-type: none"> • Nurodo, kur gyvena, pasako svarbiausius adresą elementus • Pasakodamas, kur gyvena, nurodo vietovės

		pavadinimą ir apibūdina aplinkui esančius objektus, kurie gali padėti įsivaizduoti ar atpažinti tą vietovę; piešiniu pavaizduoja matytas vietas.
--	--	--

Veiklos plėtojimas

Ugdymo sritis	Vaikų veikla	Kalbinių gebėjimų plėtojimo galimybės
Visuomeninis ugdymas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žurnaluose, laikraščiuose, knygose randa iliustracijas su įvairios architektūros (individualus namas, daugiabutis, dangoraižis ir kt.), skirtingų pasaulio kraštų namais. Tyrinėdami pasirinktą nuotrauką vaikai spėlioja, kurioje šalyje šis namas stovi, iš ko jis pastatytas, kas jame gyvena ar dirba. ▪ Pasakoja apie savo namus. Samprotauja apie posakio „Visur gerai, bet namie geriausia“ reikšmę, prisimena ir pasidalina savo patirtimi apie tai, kada buvo išvykę ir norėjo grįžti namo. ▪ Svarsto, ką reiškia prarasti namus, jų neturėti. Dalinasi savo asmenine patirtimi, žinoma informacija apie namus dėl karo, gaisro ar kitų nelaimių praradusius žmones, pasiūlo patys ar prisimena, kaip jiems buvo padėta, galima padėti. ▪ Žaisdamas „kviečia į svečius“ nurodydamas adresą, įvardindamas arčiausiai esančias vietas, pastatus, gamtos objektus, maršrutą (paaškina, kaip atvažiuoti). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jau skaitantys ar tik bandantys perskaityti iliustracijų pavadinimus, aiškinančius tekstus, pasidalino sužinota informacija apie iliustracijoje pavaizduotą pastatą.
Kalbinis ugdymas	<p>Klausosi/skaito V. Palčinskaitės eilėraščio „Piešiam namus“ (Violeta Palčinskaitė, Namai namučiai, Vilnius: Vaga, 1977.) Kartu aptaria įspūdžius, dalinasi pirminėmis išvalgomis apie eilėraštyje išgirstas mintis, komentuoja eilėraščio iliustracijas.</p> <p>Atsakydami į klausimus „Ar geri namai yra tik dideli, gražūs?“, „Ar galima būti laimingiems gyvenant mažame, sename namelyje?“ diskutuoja apie eilėraštyje pateiktą mintį - „Namai namučiai, nors ir po smilga“.</p>	<p>1. Aptardami eilėraščių vaikai atkreipia dėmesį į vaizdingus pasakymus („aukštas kaip šaukštas“ ir kt.), namelio palyginimą su žmogumi: „Stiklo akelės / Į tolį žiūri. / Akmens kojelės. / Šiaudų kepurė.“ Pastebi, kad namelis primena pasakų pasaulį: „ Pasakų senis / krosnį kūrena“, o pats namelis stovi „ant vištos kojų“.</p> <p>2. Plečia žodyną, atkreipia dėmesį į rečiau vartojamus žodžius (krizena, mūras).</p>

	<p>Kalbindami savo grupės ar įstaigos bendruomenėje esančius kitų tautybių žmones, naudodami technologijas domisi, kaip namai vadinami kitomis kalbomis.</p>	<p>3. Aiškindamiesi pagrindinę mintį, išreikštą pasakymu „Namai namučiai, nors ir po smilga“, atkreipia dėmesį į žodį „smilga“. Smilga – kukliai žydintis, mažiau pastebimas pievų augalas. Bet savi namai brangiausi, nors jie ir paprasti, įsikūrę tik „po smilga“.</p> <p>4. Ugdosi kūrybiškumą, pasakodami apie fantastinius, pasakiškus namus, remdamiesi eilėraščio mintimi: „Kaip tiktai noriu, / Taip prigalvoju“. Istoriją galima pratęsti: kas tame name gyvena, ką jis veikia ir pan. Žodinį pasakojimą galima papildyti vaizdiniu (ilustracijų piešimu arba namelio darymu iš įvairių medžiagų).</p> <p>5. Pagal savo galimybes parašys laišką pasirinktam adresatui apie savo namus.</p> <p>6. Prisimins (arba sužinos), kad yra ir kitų kūrinių apie namų svarbą kiekvieno gyvenime. Pvz., anglų liaudies pasaka „Trys paršiukai“, Samuilo Maršako pasaka „Katės namai“ ir kt. [Pavyzdžiui, galima pasiremti CD „Gražiausios pasaulio pasakos“, pasaką „Trys paršiukai“ seka Inga Valinskienė].</p> <p>7. Namų namučių temą galima plėtoti skaitant trumpus prozos kūrinius. Priešmokyklinio amžiaus vaikui labai tinkama Jono Avyžiaus pasaka</p>
--	---	--

„Gražiausias namas“ (ji publikuojama J. Avyžiaus rinkiniuose „Geležinis nykštukas“, Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1962, „Mažos pasakos“, Vilnius: Vaga, 1969; „Gėlė Mažylė: Vilnius: Vaga, 1979).

Ši pasaka namų namučių temą praturtina kitu aspektu: koks statinys yra namas?

8. Svarstys, kokios dalys sudaro namą, kokias žodžiais jos apibūdinamos („raudona kepurė“, „baltos sienos“, „dideli langai“, „dailūs balkonai“), pasiaiškinti, kodėl stogas pavadinamas kepure.

9. Aptars, kodėl svarbūs namo pamatai, nors, pasak paties namo, jie ir negražūs: „Negražūs ir gadina visą vaizdą“? Kodėl namas išsigąsta, pamatams pasakius: „Mes galime išeiti, jei nepatinkame“.

10. Papasakos apie atskiras savo namo dalis ir kaip jos atrodo, kur jų namas stovi (pasakos namas stovi „ant upės kranto“).

		<p>11. Atliks eksperimentą: iš pasirinktų medžiagų pastatys namą, o po to ištrauks pamatą ir pamatys, kas atsitiks. Tai aptars grupėje su draugais.</p> <p>12. Savaip namų namučių temą plėtojama pažintinėje pasakoje. Rekomenduojama Selemono Paltanavičiaus knygelė „Tie namai namučiai“, Vilnius: Alma littera, 2020. Atkreiptinas dėmesys šį tai, kad čia parafrazuojama V. Palčinskaitės eil. pavadinimas. Galima p pasiremti knygos pradžioje pateikiamais metodiniais 3 žingsnių skaitymo patarimais.</p> <p>13. Remdamiesi knygele, papasakos, kokių namų įvairovės gamtoje esama. Kokie boružės, slieko, vabalo namai?</p> <p>14. Aptars, kas yra namo projektas ir pabandys suprojektuoti savo namą.</p>
Meninis ugdymas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pavieniui, porose ar grupėse kuria garsinius fonus eilėraščiui. Pateikia savo muzikines idėjas ikonografiniu piešiniu arba naudodamas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dainuojant įsisavinami kalbos elementai ir struktūros, suvokiama

	<p>įrašymo technologijas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Klausosi dainos „Namai namučiai“ garso įrašo, ją atlieka, kuria dainos žodžiams, melodijai tinkančius šokio judesius, dainos akompanimentą (kūno perkusija, perkusiniai instrumentai ir kt.) https://www.youtube.com/watch?v=Yg7oOrz43ks ▪ Kuria namus (žmonių, gyvūnų, paukščių, fantastinius) iš jau panaudotų popierines pakuočių, dėžučių, išbando įvairias tradicines ir netradicines dailės priemones. ▪ Per spontaniškus naratyvinius žaidimus suvaidina įvairias namų situacijas, pavaizduoja veikėjus., parodo veikėjų emocijas balsu, veido išraiška bei judesiais, panaudoja lėles, kostiumus, dekoracijas, butaforiją ir kitas priemones. 	<p>emocinė prasmė.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kurdami muzikinius fonus, interpretuodami eilėraščių muzikinėmis, kinestezinėmis, vaizduojamojo meno ir vaidybinėmis priemonėmis, vaikai geriau supranta tekstą. ▪ Mokslininkų teigimu, ritmas ir judesys paveikiai gerina skaitymo, kalbėjimo ir kalbos suvokimo gebėjimus. ▪ Per siužetinius žaidimus vaikai plėtoja žodyną, mokosi pasakojimo ir komunikacijos taisyklių bei stiliaus.
<p>Gamtamokslinis ugdymas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tyrinėja (vaizdo įrašai, knygos) įvairių gyvūnų, paukščių namus - buveines (bebro, lapės, kregždės, gandro ir kt.). Aptaria, palygina namų formą, dydį. Svarsto, kodėl jie skirtingi. 2. Išvykos metu gamtoje randa gyvūnų buveines (drevelį, lizdą, inkilą, olą), juos tyrinėja, įvardindami dydį, formą, svarsto, kokie gyvūnai juose galėtų gyventi, kaip šie namai juos apsaugo. 3. Tyrinėja įvairias statybines medžiagas – gamtinius išteklius (molis, mediena, cementas, smėlis, ledo kubelis ir kt.). Svarsto, diskutuoja apie jų tinkamumą namo statymui, atlieka tyrimą. 	
<p>Matematinis ugdymas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto apie eilėraštyje „Namai namučiai“ perskaitytą palyginimą „aukštas kaip šaukštas“, kelia klausimą, kieno namas galėtų būti tokio dydžio kaip šaukštas. Domėsis matavimo vienetais, matuoja skirtingų šaukštų (arbatinio, sriubos, salotų ir kt.) sąlyginiais matavimo vienetais, juos lygina pagal dydį, medžiagiškumą, spalvą. Nustato, kurioje grupėje esančių šaukštų yra daugiau, mažiau ar polygiai, suskaičiuoja, kiek jų iš viso yra. 2. Šaukštais, kaip matavimo vienetais išmatuoja grupės ar įstaigos aplinkoje randamų „namų“ aukštį (lėlių namelis, augintinio narvelis, 	

	žaidimų aikštelės namelis ir kt.). Fiksuoja duomenis pasirinkta forma (skaičiais, simboliais).	
Sveikatos ir fizinis ugdymas	Statybininkų mankšta. Atlieka savo sumanytus siužetinius pratimus imituojančius statybininkų darbo veiksmus. Žaidžia „Kas greičiau sumūrys sieną?“. „Mūrijimui“ naudoja didelės žaidimų kaladėles, dėžutes ar kitas priemones.	Atlikdami savo sugalvotus mankštos judesius, sienos „mūrijimo“ darbus arba pasitelkus žaidimą „Atspėk, ką aš darau“ atitinkamais daiktavardžiais, veiksmažodžiais plėtoja lietuvių kalbos žodyną.

4. Tarpdalykinių temų integravimas. Dermė.

<p>Projekto pavadinimas: Mano Vilnius</p> <p>Projektinės iniciatyvos kontekstas:</p> <ul style="list-style-type: none"> VšĮ „Saulės gojus“ mokyklos – darželio ugdytiniai į darželį kasdien keliauja įstaigos autobusėliu arba yra atvežami tėvelių. Autobusas sustoja sutartose vietose – Šv. Petro ir Povilo bažnyčia, Katedra, Rotušė. Neretai vaikai šiuos pavadinimus kartoja savo kasdienėse veiklose nesusimąstydami apie pastatų paskirtį, gatvių pavadinimų kilmę. Įstaigoje „panardinimo į kalbą“ – imersijos metodu įgyvendinamas ankstyvasis užsienio kalbos mokymas. Ugdymo proceso metu siekiama sukurti kalbinių įgūdžių įtvirtinimui, panaudojimui palankias situacijas, aplinką.
<p>Ugdymosi sritys</p> <ul style="list-style-type: none"> Visuomeninis ugdymas Kalbinis ugdymas Meninis ugdymas
<p>Ugdomos kompetencijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pilietiškumo kompetencija plėtojama aprėpiant vaikų nuostatas, žinias ir gebėjimus numatytus visuose keturiuose kompetencijos sanduose. Pilietinio tapatumo ir pilietinės galios sandą atliepia veiklos, kurių metu vaikai kviečiami tyrinėti Lietuvos valstybės simbolius, svarstyti, kelti klausimus apie tai, kas yra pilietiškas – nepilietiškas elgesys. Sandas „Gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę“ plėtojamas vaikams įsitraukiant į bendradarbiavimą skatinančias veiklas poroje, grupėje, kuriant susitarimus ir jų laikantis išvykų, veiklų miesto erdvėse metu. Trečiasis „Pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms“ sandas plėtojamas projekto kontekstuose išklausan ir mokantis priimti skirtingas nuomones, bendraujant Vilniaus gyventojais ir kitų šalių piliečiais. „Valstybės kūrimo ir valstybingumo stiprinimo tarptautinėje bendruomenėje“ sandas plėtojamas vaikams susipažįstant, aplankant Vilniaus mieste esančias svarbiausias Lietuvos valstybines institucijas, stebint Vilniaus kultūrinio palikimo objektus, ugdantis nuostatą juos tausoti, puoselėti. Kultūrinė kompetencija projekte numatytų veiklų metu tikslingai plėtojama plečiant vaikų kultūrinį išprusimą – pirmąjį kompetencijos sandą. Lankantis Vilniaus miesto erdvėse, stebint aplinką vaikai kviečiami atpažinti kultūrinius objektus, svarstyti, apie jų poveikį,

<p>prasmę. Projekto veiklos, kuriose vaikai išbando kūrėjo, atlikėjo vaidmenis atliepai ir antrąjį kompetencijos sandą - kultūrinė raiška.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikavimo kompetencija projekte plėtojama kelių sandų apimtyje: pranešimų kūrimas ir pranešimo komunikavimas. Kompetencija plėtojama vaikams bendraujant su miesto gyventojais ir svečiais lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, apibendrinant jų išsakytas mintis ir atsakymus, o vėliau savo išvalgas perteikiant grupės draugams. • Skaitmeninė kompetencija projekto veiklose plėtojama kuriant skaitmeninį turinį t.y. plėtojant pirmąjį kompetencijos sandą „Skaitmeninis turinys“. Tyrinėdami Vilniaus miesto erdves vaikai jas fotografavo, įrašė savo pokalbius – interviu su gatvėse sutiktais praeiviais. 	
<p>Tarpdalykinė tema: Kultūrinis tapatumas ir bendruomeniškumas.</p>	
<p>Pasiekimai</p>	<p>Projektinė veikla</p>
<p>Visuomeninis ugdymas Tyrinėja pilietinės visuomenės ir Lietuvos valstybingumo apraiškas (A4) Orientuojasi laiko tėkmėje ir įvykių nuoseklume (C2). Kalbinis ugdymas Nusako planuojamos veiklos eigą, rezultatą, reaguoja į kitų klausimus, prašymus, pastebėjimus. (A2).</p>	<p>Kalbantis su vaikais aiškinamasi, kuriose miesto vietose jie gyvena, informacija fiksuojama išdidintame Vilniaus žemėlapyje. Aptariama, kas ir kodėl yra Vilniaus širdis, diskutuojama, kaip miestas plėtėsi, įvardinami ir miesto žemėlapyje randami ar vaikų žinomi, girdėti svarbiausi miesto ir visos valstybės objektai – prezidentūra, katedra, rotušė, trijų kryžių kalbas, televizijos bokštas. Suplanuojamos išvykos.</p>
<p>Visuomeninis ugdymas Vadovaujasi susitarimais ir savo asmeniniu supratimu, kas yra gera / bloga, teisinga / neteisinga (A2). Pradedama naudoti amžiaus tarpsniui pritaikytus žemėlapius (D2) Įvardina, analizuoja, pažintus aplinkos objektus (D3).</p>	<p>Lankymasis skirtingose Vilniaus miesto erdvėse: Katedros aikštė ir Gedimino pilis, Trijų kryžių kalnas, Pilies gatvė, Rotušė ir Prezidentūra, televizijos bokštas. Kiekvienos išvykos metu numatomos veiklos skirtos susipažinti su lankoma miesto erdve, joje randamais objektais, jų paskirtimi, istorija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Katedros aikštė ir Gedimino pilis: Vilniaus įkūrimo legendos sekimas, Šv. Kristoforo istorijos inscenizavimas, laiško-piešinio kunigaikščiui Gediminui kūrimas, lankymasis katedros varpinės bokšte, palinkėjimo – pažado Vilniui kūrimas.
<p>Visuomeninis ugdymas Pradedama naudoti amžiaus tarpsniui pritaikytus žemėlapius (D2)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Trijų kryžių kalnas: trijų kryžių legendos sekimas, apžvalgos aikštelėje esančio panoraminio žemėlapio tyrinėjimas ir asmeninio Vilniaus žemėlapio kūrimas.
<p>Meninis ugdymas Pastebi dailės kūrinius savo artimojoje aplinkoje, bendradarbiaudamas aptaria šių meno kūrinių paskirtis. (C1) Visuomeninis ugdymas Tyrinėja pilietinės visuomenės ir Lietuvos valstybingumo apraiškas (A4) Savo socialinėje aplinkoje bendraudamas, bendradarbiaudamas,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Pilies gatvė, Rotušė ir Prezidentūra: tautodailės, dailės meno dirbinių stebėjimas, meninės veiklos pilies gatvėje, valstybės simbolių Rotušėje, Prezidentūroje tyrinėjimas (valstybinės, istorinės, Vilniaus miesto vėliavos, herbas), institucijų paskirties aptarimas, vaidmeniniai žaidimai „Susitikimas su Prezidentu“, pokalbiai – interviu su Vilniaus gyventojais ir svečiais

<p>dalyvaudamas įvairiose veiklose priima žmonių įvairovę (A6)</p> <p>Kalbinis ugdymas Bendraudamas klausosi kito, išsako savo ir išklauso kitų nuomonę, reaguoja į kitų klausimus, prašymus, pastebėjimus, pasitikslina, paprašo pakartoti jeigu ko nors nesuprato, taiko kai kurias kalbos etiketo taisykles: pasisveikina, atsisveikina, padėkoja ir kt. (A2).</p>	<p>pagal iš anksto sukurtą klausimyną.</p>
<p>Visuomeninis ugdymas Pradeda naudoti amžiaus tarpsniui pritaikytus žemėlapius (D2)</p>	<p>4. Televizijos bokštas: Vilniaus miesto žemėlapių tyrinėjimas, komplimentų Vilniui galvojimas, rašymas (kuo gražus, ypatingas, svarbus mūsų miestas).</p>
<p>Visuomeninis ugdymas Savo iniciatyva, elgesiu ir darbais prisideda prie grupės gerovės (A3)</p>	<p>Projektinės veiklos pabaigoje organizuojama popietė, kurios metu įstaigos bendruomenei pristatomos išvykų metu užfiksuotos akimirkos (nuotraukos, video, audio įrašai), pasidalinama išgirstomis istorijomis, legendomis apie Vilniaus miestą, eksponuojami vaikų darbai, kelionraščiai.</p>
<p>Vaiko refleksija/ įsivertinimas</p>	<p>Pedagogo refleksija/ įsivertinimas</p>
<p>Dienos išvykos aptarimas vyko vaikams atsakant į klausimą „Ką šiandien parsivežu?“. Vaikai buvo kviečiami įvardinti žodį, skaičių, pavadinimą, žmogų, patirtį, kuri konkrečią dieną jiems buvo įsimintiniausi ir kurią norėtų vienaip ir kitaip užfiksuoti savo kelionraštyje.</p> <p>Vaikai kasdien pildė kelionės dienoraštį – kelionraštį, į kurį piešė, rašė su dienos išvyka susijusius simbolius, žodžius, klijavo viešojo transporto ar aplankyto objekto bilietus, lankstinukų, žemėlapių iškarpas ir kt.</p> <p>Įsivertinimui naudojome „TOP 3“ metodą. Vaikai įsivertino savo dieną pateikdami pavyzdžius iliustruojančius 3 teiginius:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Šiandien sužinojau kažką naujo. 2. Šiandien susidūriau su iššūkiu ir jį įveikiau. 3. Šiandien aš kažkam padėjau. 	<p>Kurios šios dienos veiklos buvo įtraukiausias? Kas vaikus labiausiai sudomino? Kaip didžiausio vaikų susidomėjimo ir įsitraukimo sulaukusios veiklos atliepia ugdomuosius projekto uždavinius/numatomus pasiekimus?</p> <p>Ką vaikai pasiekė šiame projekte? Kaip jie plėtojo savo suvokimą apie Vilniaus istorinę, kultūrinę, gamtinę aplinką? Kaip vaikams sekėsi komunikuoti savo patirtį įstaigos bendruomenei? Kokius iššūkius teko įveikti vaikams projektinių veiklių metu? Ar atsižvelgiant į vaikų individualius gebėjimus skirtingų veiklų metu buvo suteikta tikslinga ir adekvati individuali pagalba (pastoliavimas)?</p>
<p>Patarimai/ komentarai/ pasiūlymai pedagogui</p>	

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

Projekto veiklas parinkite atsižvelgdami į vaikų gyvenamosios vietos išskirtinumą. Miesto vietovėse daugiau galimybių tyrinėti kultūrinius objektus, aplankyti valstybines institucijas. Kaimiškose vietovėse daugiau dėmesio galima skirti gamtiniams objektams: pažintiniai takai miškuose, pelkėse, vandens telkiniai.

Projekte aprašytos veiklos truko dvi savaites. Iš viso buvo organizuotos penkios išvykos į miesto erdves. Dvi jų – visuomeniniu transportu. Įgyvendinkite projektą atsižvelgdami į esamas galimybes. Tyrinėti artimą gyvenamąją aplinką atrandant gatvių pavadinimus, kultūrinius ar gamtinius objektus, susipažįstant su jos istorija galima ir žygiuojant pėsčiomis.

		Vilniaus panoramos ir žemėlapio tyrinėjimas
		Katedros aikštės norus pildanti grindinio plytelė. Norų ir palinkėjimų skirtų Vilniaus miestui galvojimas.
		Sena ir nauja. Vilniaus katedros architektūros tyrinėjimas. Tautodailės dirbinių Pilies gatvėje apžiūra.

	<p>Prezidentūros ansamblio lankymas, valstybinių simbolių ieškojimas.</p>
	<p>Dailininkų dirbtuvės Pilies gatvėje.</p>

Projekto pavadinimas: Vokiečių kalbos ir kultūros savaitė mokyklos bendruomenėje

Projektinės iniciatyvos kontekstas:

- Mes mokykloje visi skirtingi ir tuo turtingi. Kartu dirbame ir kartu švenčiame vieni kitų šventes. Pas mus mokosi vaikai, grįžę iš skirtingų šalių ir dirba savanorės iš Vokietijos.
- „Kolpingo pradinė mokykla“ yra platesnio tarptautinio tinklo dalis, kurio ištakos yra Vokietijoje. Adolfas Kolpingas yra katalikų kunigas ir 19 a. švietėjas ir visuomenės veikėjas.
- 1991 m. rugpjūčio 27 d. Vokietija pripažino atkurtą nepriklausomą Lietuvos valstybę. 2021 m. visa Lietuvos Kolpingo bendruomenė (Lietuvos Kolpingo draugija, Kolpingo kolegija, Kolpingo darželis ir Kolpingo pradinė mokykla) įsijungė į diplomatinių santykių atkūrimo trisdešimtmečio šventimą.

Ugdymosi sritys: Visuomeninis ugdymas, kalbinis ugdymas, meninis ugdymas

Ugdomos kompetencijos:

- **Pilietiškumo kompetencija** projekte aprėpta plačiausiai ir plėtojami trys sandai: „Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia“ - vaikams sudaroma galimybė santykiyje su kitos šalies valstybės ir tautos apraiškomis (vėliava, drabužiais, pasakomis, žaidimais) reflektuoti ir įvardinti savo lietuviškumą ir stiprinti identitetą; „gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę“ - projektu buvo siekiama atkreipti dėmesį į šalia mūsų gyvenančius ir dirbančius skirtingų tautų atstovus, išgyventi bendrystę su jais; šventimas kartu, įvairių iniciatyvų organizavimas ir įsijungimas į jas kūrė galimybes pasijausti didesnės bendruomenės dalimis ir mokytis joje būti, veikti ir prisidėti; „Valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje“ - pažįstamas ir švenčiamas Lietuvos valstybingumui svarbus diplomatinis santykių užmezgimas su Vokietija.
- **Kultūrinė kompetencija** projekte tikslingai plėtojama per du sandus „kultūrinį išprusimą“ - buvo atvertos galimybės analizuoti, lyginti ir interpretuoti savąją ir vokiečių kultūrą; „kultūrinis sąmoningumas“ - per vokiškos kultūros pažinimą ir tiesioginį bendravimą su vokiečiais ugdomas atvirumas kitoms kultūroms.
- **Komunikavimo kompetencija** projekte plėtojama per visus tris sandus: vaikai kūrė pranešimus, vartojo verbalines (lietuviškas ir vokiškas frazes) ir neverbalines formas (gėlytę-žinutę apie šventę); komunikavo su draugais, mokytojais ir nepažįstamaisiais gatvėje; analizavo ir interpretavo gaunamą informaciją.

Tarpdalykinė tema:

Kultūrinis tapatumas ir bendruomeniškumas, kultūrų įvairovė ir istorinė savimonė

Pasiekimai

Tyrinėja pilietinės visuomenės ir Lietuvos valstybingumo apraiškas [Visuomeninis ugdymas, A4]

Projektinė veikla

Diplomatinis santykių su Vokietija užmezgimo prasmės įvedimas. Pokalbis apie draugystę tarp šalių, išvedant paralelę su draugyste tarp žmonių (draugai pripažįsta vienas kitą, bendradarbiauja, gina nuo priešų). Susidraugavimo tarp šalių žaidimas „Kaip Lietuva draugų ieškojo“
Pasiklausinę aplinkui supratome, kad dauguma nežino apie dviejų šalių draugystės jubiliejų - trisdešimtmetį. Inicijuotas projektas žinios apie istorinį įvykį skleidimas Kauno senamiestyje sveikinant praeivius ir dovanojant savo rankomis pagamintą proginį suvenyrą (vokiečių vėliavos spalvų popierinę gėlytę). Spontaniškai atsakant į praeiviams kylančius klausimus.

<p>Per patirtį pažįsta savo tautos kultūrą bei jos skirtumus nuo artimoje aplinkoje stebimų tautų (vokiečių) kultūrų apraiškų [Visuomeninis ugdymas, A5]</p> <p>Išmokęs savos ir užsienio kultūros raiškos pavyzdžių (lietuviškos ir vokiškos pasakos; lietuviški ir vokiški tautiniai kostiumai) pagal pateikiamus kriterijus nurodo panašumų ir skirtumų. Paaiškina, kuo tie skirtumai jam įdomūs [Meninis ugdymas, C3]</p>	<p>„Brolių Grimų pasakų“ skaitymas ir sekimas. Spontaniškas lyginimas su žinomomis lietuviškomis pasakomis.</p> <p>Įsijungimas į mokyklos organizuojamą respublikinį piešinių konkursą „piešiu brolių Grimų pasaką“ (dalyvavo darželis ir pradinė mokykla). Užduotis iliustruoti pasirinktą brolių Grimų pasaką. Konkurso parodos lankymas ir darbų aptarimas. Balsavimas už patikusius darbus.</p> <p>Susipažinimas su skirtingų Vokietijos žemių tautine apranga. Išskirtinių, patinkančių elementų paieška. Veikla pradėta mokykloje ir perkelta į namus, išsiunčiant pagalbines nuorodas į vaizdinę medžiagą šeimoms.</p> <p>Diena be uniformos puošiantis vokiečių tautinės aprangos elementais.</p> <p>Vokiškų žaidimų vakaras. Rinkosi tėvai, vaikų broliai, seserys ir mokėsi žaisti žaidimą „Wikingerschach“. Žaidimų taisykles aiškino ir žaidimą vedė vokiečių savanorės. Šis žaidimas įėjo į vaikų laisvalaikio žaidimų kieme repertuarą.</p>
<p>Paaiškina, kad reikia gerbti savo gimtąją kalbą, tarmę, svetimą kalbas. Žaisdamas užmezga kontaktą ir bendrauja su įvairių poreikių ir gebėjimų turinčiais asmenimis (kitakalbiais) [Kalbinis ugdymas, A7]</p>	<p>Vokiškų frazių mokymasis: „Guten morgen/tag“ (labas rytas/diena), „Danke“ (Ačiū), „Bite“ (prašom) ir kt. Šių frazių naudojimas kasdieniniame bendravime su mokyklos savanorėmis (vokietėmis), mokytojomis, tarpusavyje ir su tėvais. (priešmokyklinėje grupėje vokiečių kalba nėra mokoma, bet jos mokosi pradinukai, su kuriais kartu buvo švenčiama)</p> <p>Vokiškų frazių panaudojimas gatvėje (Kauno senamiestyje) su grupe ir mokytoja išėjus skleisti žinią apie diplomatiškus santykių atkūrimo šventę.</p>
<p>Vaiko refleksija/ įsivertinimas</p>	<p>Pedagogo refleksija/ įsivertinimas</p>
<p>Kadangi renginiai buvo tęstiniai tai vaikų refleksija buvo organizuojama iš karto po kiekvieno įvykio ar dienos.</p> <p>Išnaudojama neformalaus pokalbio prie bendro vakarienės stalo vieta (ten dažniausiai vaikai dalinasi dienos įspūdžiais ir idėjomis)</p> <p>Pokalbį kreipiantys klausimai: Ar tau patiko...? Kas tau ten patiko/nepatiko? Ką tu šiandien bandei padaryti? Kaip tau pavyko? Kas tau pasirodė įdomiausia/nuostabiausia/keisčiausia iš to, ką sužinojai apie vokiečių ir Vokietiją?</p>	<p>Kurios šios dienos veiklos buvo įtraukiausios? Kas vaikus labiausiai patraukė? Kur vaikai sudėliojo emocinius akcentus? Kiek tie akcentai sutapo su mano keltais ugdymaisiais projekto uždaviniais/numatomais pasiekimais?</p> <p>Ką vaikai pasiekė šiame projekte? Kaip jie suvokė istorinio įvykio prasmę? Kuriuos vokiškos kultūros elementus jis apčiuopė ir sugretino su savo kultūros pavyzdžiais? Kokį santykį vaikai mezgė su vokiškumu? Kiek jie rodė motyvacijos išmokti vokiškų frazių ir jas panaudoti? Kaip vaikai bandė komunikuoti žinią nepažįstamiems žmonėms? (kokie buvo barjerai ir kai jie juos peržengė)...</p>
<p>Patarimai/ komentarai/ pasiūlymai pedagogui</p>	

Tarpkultūrinį projektą renkite atsižvelgdami į savo institucijos kultūrinį kontekstą: pastovius organizacijos santykius su kitų šalių institucijomis, personalo, ugdymo institucijos šeimų ir vietinės bendruomenės tautinę įvairovę. Tada bus galima išlaikyti autentiškumą ir projekto veiklų tęstinumą mažesniu intensyvumu.

Iš šio projekto pasinaudokite idėjomis apie veiklos formas ir bendruomenės įtraukimą. Apsibrėžkite savo tautinį kultūrinį kontekstą, pasirinkite švenčiamą istorinį įvykį.

Planuodami galite pasirinkti trukmę. Šiame projekte buvo orientuojamasi į vieną savaitę, kurioje viena diena buvo pati intensyviausia. O dalyvavimas piešinių konkurse prasidėjo prieš mėnesį, tik paroda buvo uždaryta būtent tą savaitę. Kai kurios veiklos spontaniškai tęsėsi. Tad drąsiai inicijuokite ir pamatysite, kas prigis jūsų organizacijos kultūroje, o kas bus vienkartinė patirtis.

Mokomės žaisti žaidimą „Wikingerschach“. Fone konkurso „Piešiu brolių Grimų pasaką“ paroda.

Vokiškai pasipuošę ir pasirengę nešti gėlytę-žinutę.

5. Vaikų pasiekimų ir pažangos fiksavimas.

1. **Pavadinimas** Orientacijos artimoje aplinkoje formuojamasis vertinimas piešiant ir apibūdinant kelionės maršrutą.

2. **Vertinimo objektas**

Pagrindinis vertinimo objektas: Socialinės ugdymo srities pasiekimas - gebėjimas pavaizduoti / nusakyti kasdieninės kelionės maršrutą (D.1.).

Taip pat, yra galimybė vertinti komunikacinės kompetencijos plėtotės pasiekimą - kelio komunikavimą žodžiu ir piešiniu.

3. **Vertinimo tipas ir paskirtis:**

Formuojamasis vertinimas atliekamas ugdymo procese.

Vertinimu **siekama**: per grįžtamąjį ryšį daryti ugdomąjį poveikį plėtojant orientacijos artimoje geografinėje aplinkoje ir maršruto komunikavimo kompetencijas; nustatyti vaikų grupės orientacijos artimoje geografinėje aplinkoje lygmenį, kad galima būtų planuoti tolimesnes orientacines veiklas lauke ir kaupti/dokumentuoti šios srities pasiekimų įrodymus sumuojamam vertinimui pusmečio gale.

4. Ugdymo kontekstas:

Priešmokyklinės grupės vaikai orientacijos artimoje aplinkoje įgūdžius lavino visus metus vaikščiodami su tėvais ir su mokytoja po senamiestį aplink mokyklą, tyrinėdami aplinką ir aptarinėdami savo pastebėjimus. Mokytoja ugdymo ir vertinimo situaciją inicijavo pirmą balandžio savaitę, susiklosčius aplinkybėms, t.y. atvykus ukrainiečių pedagogėms ir kilus poreikiui jas supažindinti su Kauno senamiesčiu. Vaikų buvo paprašyta padėti ukrainiečių mokytojai surasti Katedrą ir Rotušę. Senamiesčio lankytinos vietos buvo parinktos ne atsitiktinai: jos yra labai arti mokyklos ir vaikai dažnai pro tuos objektus praeina, mato pro mokyklos langą arba žaisdami kieme.

1 pav. Artima geografinė aplinka ir žinomų objektų Kauno Katedros ir Kauno Rotušės išsidėstymas aplink mokyklą.

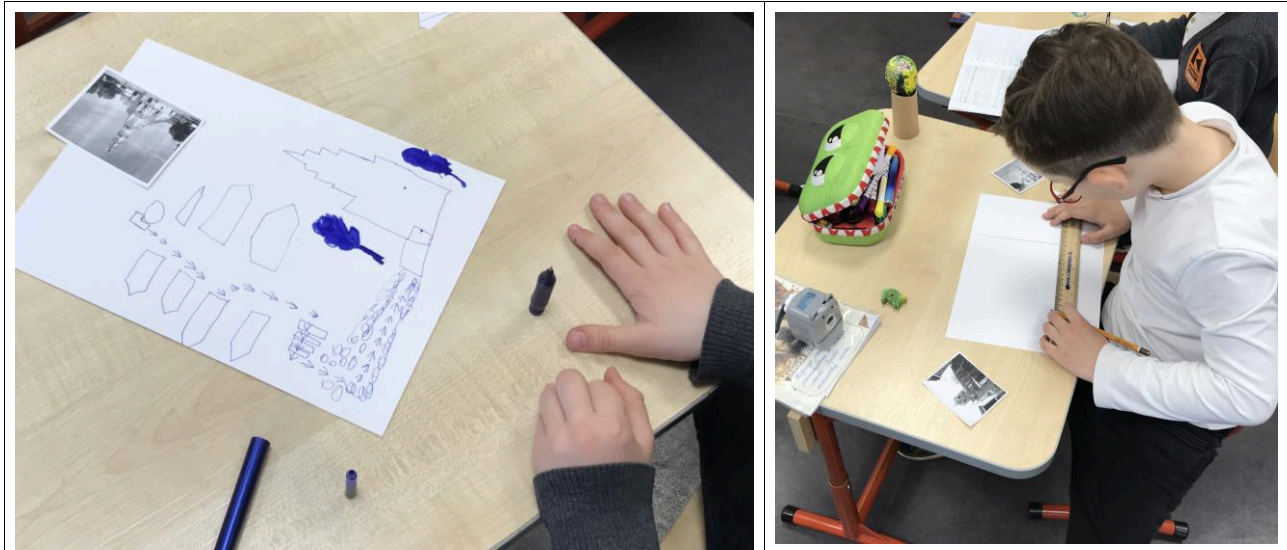

2 pav. Kauno Katedros vaizdas pro mokyklos laisvalaikio zonos langą.

3 pav. Kauno Rotušės vaizdas iš mokyklos kiemo.

5. **Pasiekimų įrodymų rinkimo metodas**: Buvo pedagogo inicijuojama veikla: vaikai prašomi padėti, klausama, ar jie žino, kur yra Kauno Katedra ir Rotušė, sulaukus atsako (rankų pakėlimo) rodomi paveikslėliai ir vėl klausama „Kuris pastatas yra Katedra, o kuris Rotušė?“. Tada klausama, ar jie žino, kaip ten nueiti iš mokyklos? Vaikai galėjo pasirinkti tą objektą, į kurį jie tiksliai žino kelią. Duoti balti lapai su mokyklos brėžiniu. Parodytos mokyklos durys, pro kur išeiname iš mokyklos į kiemą. Vaikai prašomi nupiešti kelią nuo mokyklos iki Rotušės / Katedros. Piešimas buvo stebimas. Greičiau nupiešę vaikai savo noru galėjo pasirinkti piešti kelią į kitą objektą (piešimas truko apie 10 min.) Nupiešus skirta dešimt minučių visų brėžinių sugretinimui ir aiškinimuisi grupėje, kaip nueiti. Buvo daroma pertrauka, po kurios kelių dienų laikotarpiu vaikai galėjo individualiai prieiti ir paaiškinti savo maršrutą (darant garso įrašą), kadangi daug aiškiau keliautojui, kai prie brėžinio yra instrukcija.

4 pav. Kelionės maršruto piešimas.

6. Vertinimo rezultato panaudojimas:

Pirmiausia rezultatus naudos mokytoja tolimesnių veiklų planavimui su visa grupe ir atskirais vaikais. Pasivaikščiøjimuose su grupe reikės atkreipti dėmesį į svarbių objektų pavadinimus (dauguma jų nežinojo). Bendras grupės orientacijos aplinkoje ir maršrutų piešimo lygis leis įvesti orientacinius žaidimus lauke naudojant schematinių žemėlapių kūrimą ir naudojimą. Esant progai kitame kontekste reikės pakartoti pratimą su keliais vaikais, kurie pilnai neįsitraukė arba tą dieną nebuvo. Pasiekimų įrodymai bus perkelti į aplanką ir naudojami apibendrinamojo vertinimo rengimui, remiantis pastebėjimais ir surinkta medžiaga bus panaudojama komunikacijos kompetencijos vertinimui.

7. Vertinimo rezultato komunikavimas: Pirmiausia buvo suteiktas momentinis grįžtamasis ryšys mokiniams. Kalbamasi apie schemą, aiškinamasi, kur „keliautojui“ gali būti neaišku, sudaryta galimybė tikslinti maršrutą paaiškinimu, parodant pirštu piešinyje arba pripiešiant. Buvo kuriama įsivertinimo galimybė peržiūrint visus brėžinius ir dalyvaujant visų išaiškinime.

Trumpas momentinis grįžtamasis ryšys apie vaiko atliktą darbą ir pasiekimą buvo komunikuojamas per TAMO sistemą tėvams/globėjams, kaip momentinis grįžtamasis ryšys apie vaiko veiklą ir pasiekimus.

3 lentelė. Momentinio grįžtamojo ryšio tėvams per TAMO pavyzdžiai (vardai išgalvoti):

<p>Šiandien Katrė labai entuziastingai ėmėsi padėti atvykusiai ukrainiečių mokytojai surasti Katedrą ir Rotušę. Ji išsiskyrė paslaugumu. Mes su grupe piešėme ir aiškinome kelionės iki nurodytų objektų maršrutą. Ji pademonstravo orientaciją Kauno senamiestyje ir gebėjimą pavaizduoti bei nupasakoti kelionės maršrutą.</p>	<p>Šiandien Klemensas su grupe draugų piešė kelionės maršrutus. Šioje veikloje vėl išryškėjo jo polinkis piešti. Jis nupiešė gražią Rotušę. Jam pavyko pavaizduoti kelią iš Rotušės iki mokyklos.</p>
<p>Šiandien Juozas su grupe piešė kelionės nuo mokyklos iki Katedros ir iki Rotušės maršrutus. Pastebėjau, kad jis gerai orientuojasi mokyklos aplinkoje ir pradeda schematiškai vaizduoti maršrutą. Aiškinti jo šį kartą nenorėjo.</p>	<p>Šiandien Jonė su grupe piešė ir nupasakojo maršrutus, kaip nueiti nuo mokyklos iki Katedros ir Rotušės. Šioje veikloje atsiskleidė jos išskirtinė orientacija senamiestyje ir gebėjimas efektyviai komunikuoti kelią tiek brėžiniu, tiek žodžiu.</p>

Pasiekimo įrodymas patalpintas į vaiko pasiekimų aplanką prie socialinės srities pasiekimų ir vėliau bus naudojamas sumuojamajam vertinimui. Tėvai turės galimybę susipažinti su vaiko pasiekimų aplanku. Mokytojas per mokslo metų aptarimą iliustruos aptariamus pasiekimus konkrečiais įrodymais.

6. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.

Gustė 5 m. 7 mėn.

Mokslo metų pradžioje mergaitei pedagoginė psichologinė tarnyba nustatė didelius specialiuosius ugdymo(si) poreikius dėl sulėtėjusios raidos (pažintinės, socialinės).

Be patiriamų sunkumų emocijų suvokimo (*būdinga greita nuotaikų kaita*), savireguliacijos ir savikontrolės (*dažnai nevaldo savo emocijų raiškos*) srityse, nustatyti dideli **sunkumai fizinio aktyvumo srityje, ir ypač amžiaus neatitinkantys smulkiosios motorikos gebėjimai**, prasta akies – rankos koordinacija. Todėl mergaitei sunku:

- atlikti tikslesnius judesius plaštaka, pirštais, pavyzdžiui, verti įvairaus dydžio sagas, karolius, makaronus, smulkius daiktus ir kt.;
- taisyklingai laikyti, suspausti pieštuką, rašiklį, žirkles;
- ką nors paimti rankų pirštukais, kirpti linijas, įvairias nesudėtingas figūras, objektus;
- rankomis gaudyti, atmušti kamuolį.

Kokie taikyti būdai ir metodai mergaitės smulkiosios motorikos gebėjimų stiprinimui?

- **Įvairūs pilstymo žaidimai**, panaudojant vandenį, smėlį, kruopas (spalvoti ryžiai, makaronai) ir įvairaus dydžio talpas, piltuvėlius, kempines, putas.

- **Žaidimai su įvairiomis lipdymo, minkymo masėmis rankos, riešo ir pirštų stiprinimui** (terapinės masės, plastilinas, modelinas, namų gamybos tešla, kinetinis smėlis ir kt.).
- **Įvairūs varstymo, segimo žaidimai** (naudojant skalbinių segtukus, įvairaus dydžio sagas, makaronus, iešmelius, virveles, šaukštus, pincetus, pipetes ir kt.).
- **Pieštukų laikiklio naudojimas piešiant, rašant** (dirbant individualiai).
- **Įvairaus dydžio kamuoliukų** (minkštų, kietų, guminių) **mėtymas, gaudymas, ridenimas**.
- **Įvairių linijų kirpimo užduotys**.

Kokie taikytų būdų ir metodų pokyčiai mokslo metų pabaigoje?

1) Pagerėjo mergaitės akies – rankos koordinacija. Tiksliau atlieka judesius rankomis: geba suimti smulkesnius daiktus (pvz. smulkesnes konstruktorių detales). Tiksliau veria, užmauna, įdeda įvairaus dydžio daiktus, žaisliukus (sagas, kamuoliukus, makaronus ir pan.). Ką nors įstato, įpila (pavyzdžiui, vandens į indą, į stiklinę). Atsuka, užsuka kažkokį indą, buteliuką. Konkrečiam minėtam veiksmui atlikti mergaitei reikia mažiau pastangų ir bandymų.

2) Pagerėjo mergaitės rašymo priemonių, stalo įrankių laikymo ir naudojimosi jais įgūdžiai. Pvz. pieštuką, flomasterį ar kitą rašymo priemonę mergaitė laiko beveik taisyklingai – tarp dviejų pirštukų (dažnai nebereikia pagalbinės priemonės pirštukams įstatyti). Atsirado daugiau jėgos rankutėje. Mergaitė geba stipriau suspausti rašiklį, pavyzdžiui, brėžti pieštuku ryškesnę liniją. Labiau koordinuoja rašymo priemonės judėjimą norima kryptimi, pagal lape matomą konkrečią liniją, figūrą. Sustiprėjus šiems gebėjimams, padidėjo mergaitės motyvacija piešti, braižyti lape linijas, objektų, raidelių bei skaičių fragmentus. Anksčiau sunku būdavo prikalbinti tokiai veiklai.

3) Pagerėjo mergaitės žirklių laikymo, kirpimo įgūdžiai. Tiksliau koordinuoja rankos judesius kirpdama žirkklėmis. Geba kirpti ne tik tiesias linijas, bet ir, pavyzdžiui, didelio dydžio apvalias formas.

4) Žaidimai su įvairaus dydžio kamuoliais, pagerino mergaitės kamuolio gaudymo, metimo, ridenimo įgūdžius.

Andrėja 5 m. 11 mėn.

Mokslo metų pradžioje išryškėjo sunkumai **socialinės kompetencijos srityje**: mergaitė nesirenka jokios veiklos, neįsijungia į mokytojų ar vaikų organizuojamą veiklą, daugiau stebi vaikus, kas vyksta grupėje, bijo keisti aplinką, todėl nenori dalyvauti kūno kultūros, muzikinės ir kitų veiklų užsiėmimuose, kurios vyksta ne grupėje. Susidūrusi su kliūtimi pasitraukia, neprašo vaikų ar mokytojų pagalbos.

Taikyti metodai ir būdai, siekiant pagerinti šios srities pasiekimus:

1) Vaizdinės dienotvarkės taikymas

Žinodama, kada eisime į lauką, kada eisime pažaisiti į kitą grupę, kada eisime sportuoti ir pan., po dviejų mėnesių pradėjo ramiau reaguoti į grupės veiklos ar aplinkos pasikeitimus.

2) Veiklų, atsizvelgiant į mergaitės pomėgius, interesus, pasiūlymas:

- eksperimentai su vandeniu – susidomėjo vandens pilstymu į įvairias talpas, daiktų traukimu iš vandens su įvairiais įrankiais, eksperimentu „plaukia-skęsta“;
- augalų sodinimas – pasirinko, kokias sėklas sės, dekoravo indelį, užrašė augalų pavadinimus, stebėjo augimo procesą, rūpinosi augalais, laistė daigelius;
- konstravimas – išigijome įvairių rūšių konstruktorių, kuriais susidomėjo Andrėja, konstruodavo viena ir kartu su vienu berniuku, statinius pasilikdavo kitai dienai ir tęsdavo šią veiklą.

3) Nuolatinis skatinimas, mažų pokyčių pastebėjimas, pagyrimas:

- nuosekliai perėjo nuo stebėtojos iki dalyvės (mokslo metų pradžioje dažniausiai rinkdavosi tik stebėtojos vaidmenį, stebėdavo draugų žaidimus ar kitą vykstančią veiklą);

- pamažu pradėjo pasirinkti, ką kurioje veikloje norėtų atlikti (pvz., užduočių miestelyje pasirinko laipiojimo užduotį, konstruojant mašiną iš dėžių pasirinko nupiešti žibintus, inscenizuojant pasaką „Po grybuku“, pasirinko laikyti skėtį ir kt.);
- pati sprendė, kada jau gali atlikti užduotį ar įsijungti į veiklą (pvz., dovaną mamai norėjo kurti vėliau, vaikų poilsio metu);
- vis dažniau įsijungė į vaikų veiklą grupelėmis (pvz., kartu statė tiltą, dėliojo mozaikas, žaidė loto kortelėmis ir kt.).

4) Skatinimas teikti idėjas, išsakyti nuomonę, pasiūlymus veiklai:

- idėjas kūrybiniams darbams (pvz., diskutuojant, kokią dovaną galima sukurti draugui, Andrėja pasiūlė nupiešti ir iškirpti širdelę);
- pasiūlymus grupės šventei (pasiūlė vaišintis braškėmis);
- ką norėtų auginti lysvėje ant palangės ar lauko darželyje (pasiūlė auginti citrinas ir špinatus).

5) Socialinio emocinio ugdymo programos „Kimochis“ taikymas:

- personažų jausmai padėjo lengviau įsijungti į veiklą, įveikti dalyvavimo veiklose baime;
- išdrįso išsakyti savo jausmus ir emocijas personažui;
- papasakojo apie savo šeimos keliones grupės vaikams pagal iš namų atsineštas nuotraukas.

Kokie taikytų būdų ir metodų pokyčiai po pusės metų?

- 1) Mergaitė jaučiasi saugi, kai reikia išeiti iš grupės, pasitiki grupės mokytojais, drąsiau pasako savo nuomonę, kas jai patinka, ką norėtų veikti, klausosi, ką kalba kiti vaikai.
- 2) Jaučiasi labiau pasitikinti savimi, kai kalba apie savo jausmus ar savijautą.
- 3) Dažnai pati savo iniciatyva pasirenka veiklą, priima kitų vaikų pasiūlymus ir įsijungia į jų ar mokytojos pasiūlytas veiklas. Vis dažniau pasitaiko atvejų, kai pati sugalvoja žaidimą ir pakviečia vieną ar kelis draugus, o kartais ir mokytoją kartu pažaisti.

Augustas 5 m. 9 mėn.

Augustas į grupę atėjo 5 metų, anksčiau nelankęs darželio. Berniuko pasiekimų raida atitiko jo amžiaus tarpsnį, tačiau rudenį susidūrė su iššūkiais, kylančiais **komunikavimo kompetencijos srityje**, ypač ugdant **skaitymo ir rašymo pradmenų gebėjimus**:

- Augustui buvo nedrąsu pasakoti kitiems apie savo turimą patirtį kaip, pavyzdžiui, dalintis įpūdžiais apie matytus animacinius filmukus, vartytas knygeles, įvykius grupėje ar namuose, lankytas vietas ir kt., nemėgo kurti ar pasakoti jokių istorijų. Taip pat sunkiai sekėsi išgirsti pirmą ir paskutinį garsą žodyje.
- Berniukas mažai domėjosi abėcėlės raidėmis. Jam buvo sunku suprasti aplinkoje matomų kai kurių ženklų, rašytinių simbolių prasmę. Sunkiai sekėsi kopijuoti raides, skaičius ar kitus ženklus, parašyti savo vardą ar kitus trumpus žodžius.

Išsiaiškinome, kad stipriosios vaiko pasiekimų sritys – gamtamokslinis ir matematinis ugdymas.

Taikyti metodai ir būdai, siekiant pagerinti skaitymo ir rašymo srities pasiekimus:

- 1) **Pasakojimų kūrimas ir vaizdavimas, į pagalbą pasitelkiant kitus grupės vaikus** (pavyzdžiui, pasakojimai apie ryklius, ugnikalnius, pilis ir kt.).

2) **Netradicinių erdvių, skatinančių žaidžiant kalbėti, pasakoti, grupėje ir lauke įkūrimas** (pavyzdžiui, televizijos laida, kino salė, ledų parduotuvė ir kt.)

3) **Žaidimai garsams žodyje išgirsti ir atpažinti** (pavyzdžiui, sugalvoti kuo daugiau žodelių, prasidedančių garsu S (bet koks garsas), atpažinti kortelėje pavaizduotą raidę, ją įvardinti ir sugalvoti gyvūno pavadinimą, prasidedantį tuo pačiu garsu, po to surasti to gyvūno figūrėlę).

4) **Storių kūrimas, jas siejant su berniuko domėjimosi sritimis** (pavyzdžiui, istorija apie ryklį Megaladoną, banginį Orką, mėlynąjį banginį, ugnikalnius ir kt.)

5) **Grupės bibliotekėlės papildymas knygelėmis, žurnalais, lankstinukais, atitinkančiais vaiko interesus** (pavyzdžiui, gamtos, gyvūnų enciklopedijos, žurnalai apie transportą ir kt., taip pat berniuko iš namų atsineštos knygelės, žurnalai jį dominančiomis temomis).

6) **Grupės ir lauko aplinkos turinimas įvairiais rašytiniais simboliais, žodžiais** (pavyzdžiui, užrašai ant grupės baldų, priemonių, žaislų ir kt.).

7) **Grupės susitarimų iliustravimas įvairiais grafiniais ženklais ir paveikslėliais.**

8) **Rašymą skatinančių vietų įrengimas** (pavyzdžiui, rašymo siena grupėje ir lauke, magnetinė lenta, išmani lenta ir kt.).

9) **Berniuko įtraukimas į žaidimams reikalingų priemonių kūrimą, pavadinimų rašymą** (pavyzdžiui, vykstant projektui apie biblioteką, pasiūlė sukurti bibliotekos apsaugos mašiną ir pats rašė mašinos pavadinimą, numerius. Įgyvendinant projektą apie ryklius, plakate rašė jų pavadinimus).

Kokie taikytų būdų ir metodų pokyčiai mokslo metų pabaigoje?

- 1) Berniukas drąsiau ir dažniau dalinasi mintimis su draugais, suaugusiaisiais apie savo įgytą patirtį, patirtus įvykius, išgyvenimus.
- 2) Aiškiau ir sklandžiau dėsto mintis žodžiu. Kuria ir pasakoja trumpas istorijas apie savo mėgiamus gyvūnus, žaidimus, žinomus personažus.
- 3) Išgirsta pirmą ir paskutinį garsą žodyje.
- 4) Noriai kopijuoja aplinkoje matomus raidžių simbolius, žodžius, savarankiškai spausdintinėmis raidėmis užrašo savo vardą, kitus trumpus žodžius.
- 5) Pažįsta ir geba įvardinti visas abėcėlės raides, atpažįsta jas knygelėse, bando perskaityti kai kuriuos žodžius.

7. Bendradarbiavimas su šeima.

PEDAGOGŲ IR ŠEIMOS BENDRADARBIAVIMAS

Pasak mokslininkų, tėvų į(si)traukimas į vaikų ugdymą(si) turi įtakos vaikų ateities perspektyvai, psichinei sveikatai bei socialinių santykių formavimuisi, todėl ugdymo įstaiga turi stengtis įtraukti priešmokyklinio ugdymo ugdytinių šeimą į ugdomojo proceso organizavimą ir įgyvendinimą. Tai vyks sklandžiau, jei artimiau susipažinsime su vaiko šeima ir jos lūkesčiais, atskleisime šeimai priešmokyklinio ugdymo(si) ypatumus bei tapsime ugdymo proceso partneriais.

Organizuojant mokytojų ir šeimos bendradarbiavimą reikėtų prisiminti, kad priešmokyklinio ugdymo mokytojai su vaikais bendrauja tik dalį laiko per savaitę, tėvai jais rūpinasi nuolat, šeimos emociniai ryšiai su vaiku žymiai stipresni nei mokytojo, tačiau mokytojai veikia tikslingai, o tėvai spontaniškai. Skiriasi tėvų ir mokytojų atsakomybė: tėvai atsakingi tik už savo vaiką, mokytojai - už visus grupės vaikus.

Mokslo metų pradžioje mokytojas turi susipažinti su šeimos kultūrine ir socialine aplinka bei vaiko ugdymo tradicijomis, suderinti šeimos ir savo lūkesčius dėl vaiko ugdymo(si): supažindinti šeimą su institucinio ugdymo sąlygomis, aptarti pasirengimo mokyklai sampratą, ugdymo metodus, pasiekimų vertinimą; informuoti, kokių rezultatų vaikas turėtų pasiekti baigdamas priešmokyklinio ugdymo(si) programą. Mokslo metų bėgyje mokytojas turi nuolat tartis dėl individualių vaiko ugdymosi poreikių ir išgalių, dalintis informacija apie vaiko ugdymąsi, jo daromą pažangą, konsultuoti tėvus, kokie ugdymosi būdai vaikui yra veiksmingi, padeda atskleisti potencialias galimybes, ieško kylančių sunkumų sprendimo būdų. Mokytojas turi padėti tėvams realiai vertinti vaiko galimybes ir jam keliamus tikslus, atsiradus poreikiui, nukreipti tėvus konsultacijoms su kitais įstaigoje dirbančiais specialistais. Jei priešmokyklinėje grupėje yra dvikalbių ar daugiakalbių, migrantų vaikų, mokytojas turi apgalvoti formas ir būdus, kaip įtraukti šių vaikų tėvus į ugdomąjį

procesą. Mokytojas, pastebėjęs didesnius vaiko ugdymo(si) nesklaidumus, turi supažindinti šeimą su vaikų specialiųjų poreikių nustatymo ir pagalbos teikimo tvarka ir glaudžiai bendradarbiauti su kitais specialistais, dirbti komandoje, jei šeimai teikiama kompleksinė pagalba. Kad bendradarbiavimas su ugdytinio šeima vyktų sklandžiai, sąveika turi būti grindžiama pozityvioms nuostatomis: tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, aktyviu visų ugdymo proceso dalyvių bendradarbiavimu bei partneryste, išiklausymu į vienas kito poreikius, interesus, pagarba šeimos vaidmeniui ugdant vaiką, pagarba bei tolerancija kitoms kalboms ir kultūroms.

Apie ugdymo planus šeimą galima informuoti formaliomis ir neformaliomis formomis. Mokytojai organizuoja susirinkimus, rengia atmintines, rašo elektroninius laiškus, rengia stendinę informaciją, lankstinukus, informaciją skelbia įstaigos elektroninėje svetainėje. Šiltesniam ir artimesniam bendravimui mokytojas pasirenka neformalias bendravimo formas: pokalbius, pasitarimus, vakarones. Tėvams turi būti suteikta galimybė patiems pasirinkti įsijungimo į ugdymo procesą būdus ir formas, nuspręsti, kur, kaip ir kada jie dalyvaus.

Įsitraukdami į ugdymo procesą tėvai gali inicijuoti ir organizuoti ugdomąsias veiklas, kartu spręsti grupėje kylančias problemas, teikti idėjas ir pasiūlymus, būti aktyviais vaikų švenčių, kūrybinių akcijų, sportinių varžybų, šeimos vakarų, išvykų, mugių, talkų dalyviais. Tėvai gali padėti kurti ugdymo(si) aplinką, dalyvauti bendruose vaikų ir tėvų vaidinimuose, internetiniuose tėvų forumuose, klubuose.

Šeimos švietimas priešmokyklinėje grupėje turi būti organizuojamas atsižvelgiant į priešmokyklinio ugdymo tikslą, uždavinius, laukiamus programos įgyvendinimo rezultatus, ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo dermę, tėvams aktualius, mokytojui svarbius vaikų ugdymo, jų elgesio, veiklos organizavimo klausimus. Šeimos švietimas turi plėtoti šeimų pedagoginį išprusimą ir padėti spręsti grupėje kylančias problemas. Planuodamas tėvų švietimą mokytojas gali organizuoti dalykinius ar neformalius susirinkimus, diskusijas, konferencijas, seminarus, forumus, vaizdo įrašų analizę, paramos, pozityvių tėvystės įgūdžių ugdymo grupes, rengti straipsnius spaudai, vaikų kūrybos parodas ir kt.

Pagalba vaikui ir šeimai teikiama, kai šeima kreipiasi su prašymu dėl pagalbos teikimo, vaikas turi individualių ugdymo(si) poreikių, esant nepakankamai šeimos pedagoginei kultūrai ar menkiems tėvystės bei socialiniams įgūdžiams. Pagalbą šeimai teikia priešmokyklinio ugdymo mokytojas, kiti įstaigoje dirbantys specialistai (logopedas, specialusis pedagogas, kineziterapeutas, psichologas, socialinis pedagogas ir kt.), įstaigos vadovai, miesto ar rajono pedagoginė psichologinė tarnyba ar prie savivaldybės veikianti mobili švietimo pagalbos teikimo komanda.

Priešmokyklinio amžiaus vaiko ugdymo(si) kokybė bus optimali, pasiekimai ir pažanga – aukštesni, jo startas pradinėje mokykloje – sklandesnis, jei bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima bus aktyvus ir pozityvus.

PEDAGOGŲ IR ŠEIMOS BENDRADARBIAVIMO TIKSLAI:

- susipažinti su vaiko šeima ir jos lūkesčiais;
- atskleisti šeimai priešmokyklinio ugdymo(si) ypatumus;
- tapti ugdymo proceso partneriais.

KUO SKIRIASI PEDAGOGO IR TĖVŲ VAIDMUO, UGDANT PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKUS?

- Tėvai vaiku rūpinasi nuolat, pedagogai – nustatytą valandų skaičių per savaitę;
- Tėvų emociniai ryšiai su vaiku stipresni nei pedagogo;
- Tėvai dažnai veikia spontaniškai, pedagogas – tikslingai;
- Tėvai jaučiasi atsakingi tik už savo vaiką, pedagogas – už visą vaikų grupę.

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGAS:

- susipažįsta su šeimos kultūrine ir socialine aplinka, vaiko ugdymo tradicijomis;
- suderina šeimos ir savo lūkesčius dėl vaiko ugdymo(si);supažindina šeimą su institucinio ugdymo sąlygomis;

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

- aptaria pasirengimo mokyklai sampratą, ugdymo metodus, pasiekimų vertinimą; informuoja, kokių rezultatų vaikas turi pasiekti baigdamas priešmokyklinio ugdymo(si) programą;
- nuolat tariai dėl individualių vaiko ugdymosi poreikių ir išgalių;
- dalinasi informacija apie vaiko ugdymąsi, daromą pažangą;
- konsultuoja tėvus, kokie ugdymo būdai vaikui yra veiksmingi, padeda atskleisti potencialias galimybes;
- apgalvoja ir organizuoja tėvų švietimą;
- drauge ieško kylančių sunkumų sprendimo būdų;
- padeda tėvams realiai vertinti vaiko galimybes ir jam keliamus tikslus;
- atsiradus poreikiui, nukreipia tėvus konsultacijoms su kitais įstaigoje dirbančiais specialistais;
- apgalvoja formas ir būdus, kaip įtraukti dvikalbių ar daugiakalbių, migrantų vaikų tėvus į ugdomąjį procesą;
- supažindina šeimą su vaikų specialiųjų poreikių nustatymo ir pagalbos teikimo tvarka;
- glaudžiai bendradarbiauja su kitais specialistais, dirba komandoje, jei šeimai teikiama kompleksinė pagalba.

PEDAGOGŲ IR ŠEIMOS SAŲVEIKA GRINDŽIAMA POZITYVIOMIS NUOSTATOMIS:

- tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu;
- aktyviu visų ugdymo dalyvių bendradarbiavimu ir partneryste;
- įsiklausymu į vienas kito poreikius ir interesus;
- pagarba šeimos vaidmeniui, ugdant vaiką;
- pagarba ir tolerancija kitoms kalboms ir kultūroms.

TĖVŲ INFORMAVIMO FORMOS:

- formalus informavimo būdai (susirinkimai, atmintinės, el. laiškai, stendinė informacija, lankstinukai, įstaigos internetinė svetainė ir kt.);
- neformalus informavimo būdai (pokalbis, pasitarimas, vakaronė ir kt.).

ŠEIMOS ĮSITRAUKIMO IR DALYVAVIMO GALIMYBĖS:

- įtraukiant tėvus į grupės veiklos organizavimo sprendimų priėmimą;
- suteikiant galimybę patiems pasirinkti įsijungimo į ugdymo procesą būdus ir formas: kur, kaip ir kada?
- klausiant ir atsižvelgiant į tėvų nuomonę;
- teikiant tėvams grįžtamąjį ryšį apie dalyvavimo naudingumą.

ŠEIMOS ĮTRAUKIMAS Į UGDYMO PROCESĄ:

Dalyvavimas veikloje:

- suteikti galimybę inicijuoti ir organizuoti ugdomąsias veiklas;
- kartu spręsti grupėje kylančias problemas;
- skatinti teikti idėjas, pasiūlymus ir pan.;
- būti aktyviais vaikų švenčių dalyviais.

Kiti būdai:

- šeimų kūrybinės akcijos, sportinės varžybos, šeimos vakarai;
- bendros išvykos, talkos, mugės, projektai ir kt.;
- kartu kuriama ugdymo(si) aplinka;
- internetiniai tėvų forumai, klubai;
- bendri vaikų ir tėvų vaidinimai.

ŠEIMOS ŠVIETIMAS

Organizuojamas atsižvelgiant į:

- priešmokyklinio ugdymo tikslą ir uždavinius;
- laukiamus programos įgyvendinimo rezultatus;
- ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo dermę;
- tėvams aktualius klausimus;
- pedagogui svarbius vaikų ugdymo, elgesio, veiklos organizavimo klausimus;
- šeimų pedagoginį išprusimą;
- grupėje kylančias problemas.

ŠEIMOS ŠVIETIMO FORMOS IR BŪDAI:

- dalykiniai susirinkimai;
- neformalūs susirinkimai;
- diskusijos;
- konferencijos;
- seminarai;
- forumai;
- vaizdo (organizuotų ir laisvų veiklų, renginių, išvykų) įrašų analizė;
- paramos grupės;
- pozityvių tėvystės įgūdžių ugdymo grupės;
- straipsniai;
- stendinė informacija;
- vaikų kūrybos parodos;
- įstaigos interneto svetainė.

PAGALBĄ VAIKUI IR ŠEIMAI TEIKIA:

- Priešmokyklinio ugdymo pedagogas;
- Kiti įstaigoje dirbantys specialistai (logopedas, specialusis pedagogas, kineziterapeutas, psichologas, socialinis pedagogas ir kt.);
- Ugdymo įstaigos vadovai;
- Įstaigos vaiko gerovės komisija;
- Miesto ar rajono pedagoginė psichologinė tarnyba;
- Prie savivaldybės veikianti mobili švietimo pagalbos teikimo komanda.

PAGALBA VAIKUI IR ŠEIMAI TEIKIAMA:

- kai šeima kreipiasi su prašymu dėl pagalbos teikimo;
- kai vaikas turi individualių ugdymo(si) poreikių;
- esant nepakankamai šeimos pedagoginei kultūrai;
- esant menkiems tėvystės bei socialiniams įgūdžiams.

TĖVŲ LITERATŪRINIS ŠVIETIMAS:

Viena iš priešmokyklinio ugdymo įstaigų bendradarbiavimo su tėvais kryptių – tėvų švietimas įvairiais klausimais. Labai svarbi tokio darbo sritis – literatūrinis švietimas. Kaip žinoma, pastaruoju metu daug dėmesio skiriama skaitymo skatinimo programoms, skaitymo populiarinimui. „Skaitymo skatinimas (angl. *reading promotion*) apibrėžiamas kaip „bet kokia priemonė, kuria bibliotekininkai ragina žmones skaityti arba išplėsti savo skaitymo horizontus.“ Tai reiškia aktyviai žadinti norą skaityti, teikti skaitinių rekomendacijas.“¹ Tačiau nepakanka, kad

¹ *Skaitymas kaip tikslas. Apie skaitymo skatinimo lauko metodus ir tyrimus.* Švedijos kultūros tarybos leidinių, 2021serija 2015:3, Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021, p. 11.

skaitymo problematika būtų aktuali tik bibliotekininkams. Švietimo bendruomenė irgi turėtų įsijungti šią veiklą, tik savaip.

Viena iš svarbių akcijų, vykstančių Lietuvoje – „Knygų startas“. Jos pagrindinė idėja sako, kad kiekvienas vaikas nuo pat gimimo turi gyventi knygų apsuptyje, turi būti pratinamas prie knygos kultūros. Tai tarptautine patirtimi paremtas ankstyvojo skaitymo skatinimo projektas, kurio metu naujagimiams ir jų tėveliams dovanojamas ankstyvojo skaitymo skatinimo lauknešėlis. Taigi ikimokyklinukas jau turi „jaukintis“ knygą, o per priešmokyklinį laikotarpį pažengti toliau knygų pažinimo srityje. Tokios nuostatos laikomasi ir šios Programos kalbinio ugdymo srityje ir kitose. Literatūnis ugdymas(is) yra svarbi vaiko kalbinio lavinimo dalis. Geresnių rezultatų bus pasiekta, kaip prie ugdymo veiklų prisidės tėvai. Tėvai lemia, ar bus formuojama vaiko biblioteka, kokios ir kiek knygų bus vaiko aplinkoje. Svarbu, ar tėvai skaitys vaikams, ką ir kaip jie skaitys.

Priešmokyklinio ugdymo įstaigos turi padėti tėvams (globėjams) orientuotis didelėje knygų pasiūloje. Tėvai, atsidūrę knygyne, neretai sunkiai susigaudo didelėje vaikų knygų jūroje, pasitaiko, kad jie įsigyja ir meniškai nevertingų kūrinių, kai šalia lentynose puikuoja gerai specialistų įvertintų knygų. Ne visi tėvai yra humanitarinio, juolab filologinio išsilavinimo, bet jie visi turėtų išmanyti, kas yra gera vaikų literatūra, kokias knygas verta skaityti savo vaikams, kaip apie jas kalbėtis su vaiku.

Literatūrinis tėvų švietimas turėtų pasirūpinti ugdymo įstaigų administracija, pedagogai. Būtų labai prasminga į įstaigos tėvų susirinkimą periodiškai, pavyzdžiui, metų pradžioje, pasikviesti vaikų literatūros, vaikų literatūros iliustracijų, biblioterapijos specialistų, kurie galėtų perskaityti pranešimą ar vesti seminarą literatūrinio ir kalbinio ugdymo klausimais. Tėvai turi suprasti, kad gera, vaizdinga knygos kalba turtina vaiko žodyną, lavina vaizduotę. Tokių pranešimų (o gal ir paskaitų) tematika galėtų būti įvairi, kintanti pagal konkrečius poreikius: kas yra gera vaikų literatūra? Priešmokyklinukas kaip skaitytojas. Kokios vertingos knygos priešmokyklinio amžiaus vaikams yra išleistos pastaruoju metu? Apžvalga ir rekomendacijos. Šeimos skaitymo tradicijos: *dalijamės patirtimi. Priešmokyklinukams tinkančių knygų žanrinė įvairovė. Kaip skaityti knygas, atsižvelgiant į žanrą. Skaitome vaikams: metodika ir literatūra. Pokalbiai su vaikais apie perskaitytas knygas. Kaip pasirinkti kokybišką vaikų literatūrą? Vaikų periodikos specifika. Kurie leidiniai tinka priešmokyklinukui? N rašytojo knygos: knygų aptarimas ir metodiniai patarimai. Vaikų literatūros biblioterapinės galimybės. Literatūra apie vaikų literatūrą. Rubinaitis – žurnalas apie vaikų literatūrą, skirtas ir tėvams. Vaikų ugdymo institucija, šviesdama savo ugdytinių tėvus, prisidėtų prie platesnių visuomenės švietimo, skaitymo skatinimo uždavinių, padėtų šeimai augti su knyga.*

KAS YRA PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS IR KO JUO SIEKIAMA?

Lietuvos švietimo sistemoje **priešmokyklinis ugdymas** yra **privaloma** neformaliojo švietimo sistemos **dalis**. Priešmokyklinis ugdymas yra apibrėžtas pagrindiniu švietimą reglamentuojančiu įstatymu – Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu (2011).

KADA VAIKAI PRIIMAMI UGDYTI PAGAL PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMĄ?

Jis **vykdomas pagal vienerių metų priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą** ir vaikui pradamas teikti, kai tais kalendoriniais metais jam **sueina 6 metai**. Priešmokyklinis ugdymas **gali būti teikiamas anksčiau tėvų (globėjų) sprendimu**, bet ne anksčiau, negu vaikui sueina 5 metai. Švietimo, mokslo ir sporto ministro **nustatytais atvejais ir tvarka** (Priešmokyklinio ugdymo organizavimo tvarkos aprašo pakeitimas (2021-12-27 Nr. V-2303) **įvertinus vaiko ugdymo ir ugdymosi poreikius**, pažangą, priešmokyklinis ugdymas **gali trukti dvejus metus**. Prieš priimant sprendimą **vaiką leisti ugdytis vienais metais anksčiau**, tėvams (globėjams) **siūloma kreiptis į priešmokyklinio ugdymo pedagogą ir/ar jungtinę ikimokyklinio ugdymo pedagogų grupę**, dėl 5 metų vaiko brandumo ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą vertinimo. **Rekomendacijas** tėvai (globėjai) **turi gauti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo kreipimosi dienos**. Susipažinę su išvadomis, sprendimą vaiką leisti ar neleisti ugdytis anksčiau priima tėvai (globėjai).

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PASKIRTIS

Sudaryti prielaidas vaiko individualių galių plėtotei, kiekvieno vaiko pažangai, sukurti lygias galimybes įvairių poreikių vaikams pasirengti sėkmingai pradėti mokytis mokykloje.

Užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio dermę siekiant ir įgyvendinant ugdymo tikslus, uždavinius, taikant į vaiką orientuoto ugdymo metodus, vaiko kompetencijų augimą skatinančius pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus.

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS

Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko patirtį, galias, ugdymosi poreikius, vadovaujantis humanistinėmis, demokratinėmis vertybėmis, užtikrinti palankias asmenybės raidos ir ugdymo(s) sąlygas, padėti pasirengti sėkmingai pradėti mokytis mokykloje.

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO SIEKIS

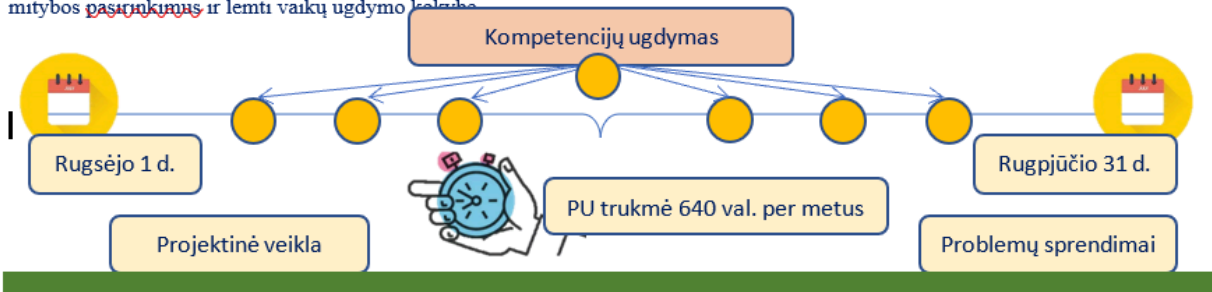
Vaiko komunikavimo, kultūrinė, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo, skaitmeninė, visuomeninė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencijos.

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO ORGANIZAVIMAS

Vienų metų trukmės **priešmokyklinis ugdymas vykdomas** pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą programą, kurios minimali trukmė yra **640 val. per metus** (savivaldybė ir/ar kitas švietimo teikėjas **rekomenduoja** ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, kurias **vasaros metu** lankys priešmokyklinio amžiaus vaikai, **numatyti ugdymo tęstinumą iki rugpjūčio 31 d.**). Jei vaikas ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą pradėjo ne anksčiau, negu jam suėjo 5 metai (išskyrus vaiką, kuris pagal priešmokyklinio ugdymo programą buvo pradėtas ugdyti, kai jam tais kalendoriniais metais suėjo 6 metai), tai, **vadovaujantis Vaiko ugdymo ir ugdymosi poreikių, pažangos įvertinimo tvarkos aprašu, jam gali būti suteikta galimybė ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą dvejus metus**. Priešmokyklinio amžiaus vaikams skiriami nemokami pietūs. Tokiu būdu siekiama ugdyti vaikų sveikos gyvensenos įpročius, lavinti ir formuoti mitybos pasirinkimus ir lemti vaikų ugdymo kėlėms.

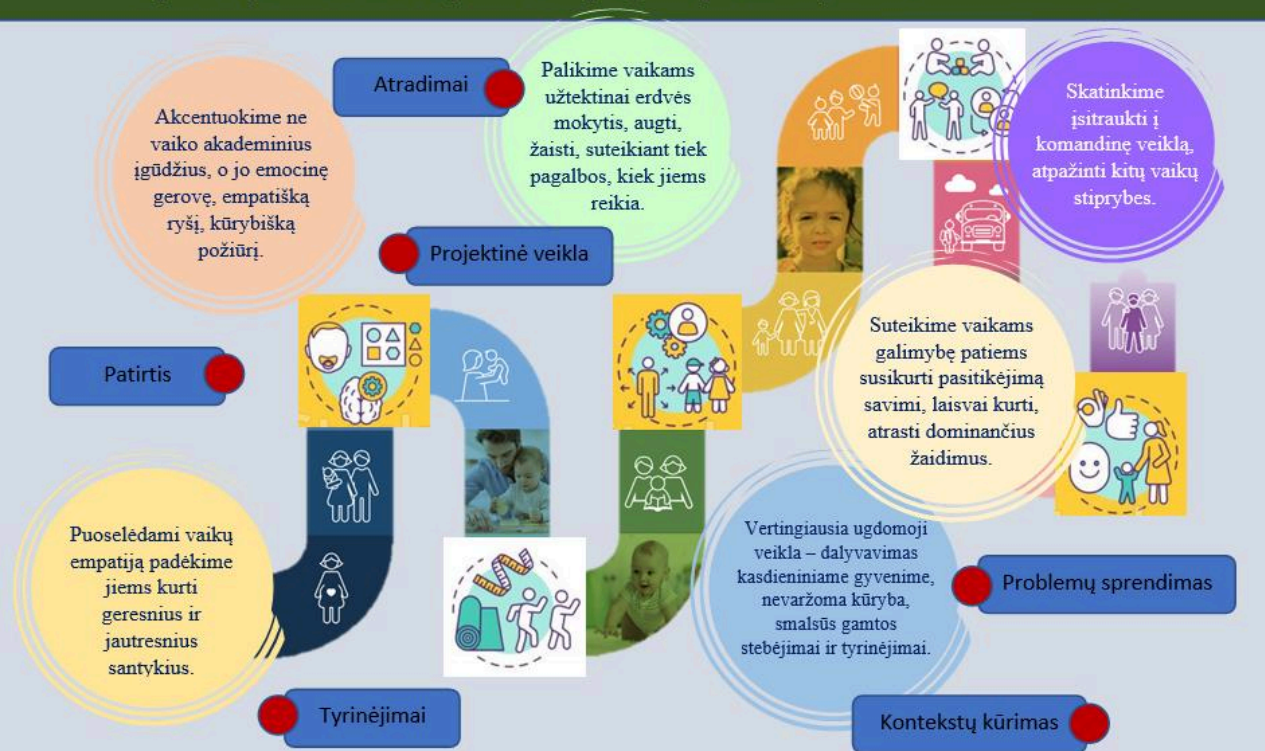
sveikesnius

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO ORGANIZAVIMAS: pažadinkime vaiko smalsumą ir norą tyrinėti pasaulį

Vasara – puikus metų laikas **visoms** vaiko **kompetencijoms ugdytis**, palankios sąlygos patirtiniam vaikų ugdymuisi, STEAM ugdymosi iniciatyvoms, bendrystės su tėvais (globėjais), socialiniais partneriais plėtotei. Priešmokykliniame amžiuje pagrindinė vaikų ugdymosi forma yra **žaizdimas**. Tai natūraliausias ir sėkmingiausias vaikų gyvenimo ir ugdymosi būdas, kuriuo **stiprinama** vaiko **nuostata** žaidžiant **aktyviai mokytis, tyrinėti, atrasti, bendrauti ir pažinti** supantį pasaulį. Ugdymosi sėkmė priklauso nuo vaiko ir pedagogo sąveikos, gebėjimo susikurti jaukumą, skatinančią ugdymosi aplinką iš malonių kasdienių smulkmenų, pasitelkiant dėmesingumą vaikui ir kitiems ugdymo proceso dalyviams. Įgyvendinant priešmokyklinio ugdymo turinį svarbu vaikų žaidybinė, patyriminė veikla, atradimų džiaugsmo ir natūralaus smalsumo apie supantį pasaulį puoselėjimas.

Apsvarstykime ir išbandykime: kaip ugdomsi priešmokyklinio amžiaus vaikas?

Kokiomis nuostatomis grindžiamas priešmokyklinis ugdymas? Kur ir kada ugdomsi?

8. Užduočių ar vaikų darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

Pasiekimų įrodymų pavyzdžiai:

Apie vaikų orientacijos artimoje aplinkoje pasiekimus bylojo vaikų žodiniai atsakymai (surašyti mokytojo) į klausimus: 1) „Ar žinote, kur yra Kauno Katedra, arba dar vadinama Arkikatedra Bazilika? Kur yra Kauno Rotušė? (artimoje aplinkoje esančių objektų pavadinimų žinojimas); 2) Parodžius abu paveikslėlius vėl buvo klausiama, kuris pastatas yra Rotušė, o kuris - Katedra (objektų atpažinimas ir įvardinimas); 3) Klausiamo „Ar žinai, kaip ten nueiti?“ (orientacija aplinkoje). Kasdienės kelionės maršruto schematinis vaizdavimas ir jo individualus aiškinimas (audio įrašas).

	
<p>A maršrutas Iš mokyklos į Kauno Rotušę (<u>vaikas aiškina</u>).</p>	<p>B maršrutas Iš mokyklos į Kauno Rotušę (<u>vaikas aiškina</u>).</p>
	
<p>C maršrutas Iš mokyklos į Kauno Rotušę ir Kauno Katedrą. (<u>vaikas aiškina</u>)</p>	<p>D maršrutas Iš mokyklos į Kauno Katedrą. (<u>vaikas aiškina</u>)</p>

Pasiekimų vertinimo pavyzdžiai

1 lentelė. Pieštų maršrutų ir aiškinimo interpretavimas:

<p>A. Vaizduoja įprastinio vaikščiojimo su vaikų grupe kelią; gana tiksliai vaizduoja ėjimo kryptį ir atstumus; akcentuoja į akis krintančius objektus (bromos vartai, medžiai), bet dar nenurodo objektų, kurie padėtų orientuotis ir pasirinkti kelionės kryptį.</p>	<p>B. Kelionės maršrutą vaikas braižo nuo atvykimo taško Rotušės iki mokyklos; nuo Rotušės parinkta teisinga ėjimo per „Skliauto“ kiemą link mokyklos kryptis; akcentuojami ėjimo į kiemą vartai tarnauja kaip orientyras; mokyklos pastato orientacija kieme (pagal tris vazonus) teisinga, bet Rotušės pozicija mokyklos atžvilgiu netinkama. Aiškina nedrąsiai, daugiau rodo ir sako: „reikia eiti čia“.</p>
<p>C. Braižo principinę vietovės schemą, kur labai aiškiai nurodyta abiejų objektų - Katedros ir Rotušės vieta mokyklos atžvilgiu. Naudojami ne objektų piešiniai, o ženklai. Linijomis vaizduojamas ėjimo kelias nuo pat mokyklos durų iki objektų. Išryškinamos gatvės, esančios arti mokyklos. Gatvės vaizduojamos kitaip, nei praėjimas pro kiemą (vėl ženklinimas). Aikštėje vaizduoja pėsčiųjų perėjos ženklą. Žodinis aiškinimas lakoniškas, bet tikslus.</p>	<p>D. Braižo principinį vietovės objektų išdėstymą mokyklos atžvilgiu ir tada pažymi kelis galimus maršrutus. Sužymi orientacijai aktualius objektus: pastatus, grindinį. Kryptys ir atstumai principiniuose brėžiniuose pavaizduoti gana teisingai. Paklausus, kaip nueiti, ji rodo ir detalai pasakoja, naudodama daug orientacinių objektų, aiškindama papildoma brėžinį papildomais orientaciniais objektais.</p>

2 lentelė Pasiekimų lygių požymiai:

Iki pagrindinio lygio	Pagrindinis lygis	Virš pagrindinio lygio
<p>Pasakodamas, kaip keliauja iš namų į darželį, mokyklą, pasako keletą maršruto elementų</p>	<p>Piešia kasdieninės kelionės maršrutą ir jį paaiškina</p>	<p>Vietovei nurodyti ir maršrutui nusakyti pasinaudoja aplinkui esančiais objektais: gatvių pavadinimas, atstumas, kryptis ir kt.; maršruto piešinyje / schemoje žymi orientacinius objektus</p>

9. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinimui.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
Skaitmeninių ugdymo(si) priemonių dalijimosi platformos			
1.	iMokytojai	Mokytojai dalinasi programėlėmis, internetiniais ir kitais IT įrankiais, kuriais sėkmingai patys naudojamės ugdymo procese. Galimybė dalintis savo idėjomis.	https://imokytojai.lt/it-irankiai/
2.	Išmani klasė	Platforma, kurioje pedagogai gali keistis mokomuoju turiniu. Galimybė naudotis sukurtomis SMART pamokomis, edukacinių bitučių veiklomis.	https://www.ismaniklas.lt/lt/metodine-medziaga
Technologijos išmaniam ugdymui(si)			
1.	Interaktyvios lentos ir ekranai	Interaktyvūs ekranai sujungia inovatyviausius technologinius sprendimus ir išmanųjį mokymąsi.	https://www.ismanimokykla.lt/interaktyvus-ekranai
2.	Interaktyvios grindys	Priemonė, skirta lavinti vaikų judesių koordinavimą, reakciją bei loginį mąstymą.	https://www.ismanimokykla.lt/interaktyvios-grindys
3.	3D mokomieji objektai	3D objektai padeda įsisavinti ir suprasti pateikiamą informaciją daug greičiau ir efektyviau.	https://www.ismanimokykla.lt/3d-objektai
4.	Priemonės skirtos robotikai ir programavimui	Robotukai, konstruktoriai-robotai, kilimėliai, kortelių rinkiniai, modulinės priemonės robotams, kortelių skaitytuvas.	https://www.ismanimokykla.lt/robotika-programavimas-
Skaitmeninių ugdymo(si) priemonių kūrimo įrankiai			
1.	Smart notebook	Programinė įranga, skirta veiklų kūrimui su skaitmeniniu turiniu. Lietuvių kalba. Standartinė versija nemokama.	https://www.ismanimokykla.lt/lt/smart-notebook-programine-iranga--
2.	LearningApps.org.	Skirta priemonių kūrimui, dera su mobiliais įrenginiais. Galimybė naudotis sukurtomis priemonėmis. Lietuvių kalba. Nemokama.	https://learningapps.org/index.php?overview&=&category=0&tool=
3.	Storyjumper	Skirta žaismingų priemonių-knygelių vaikams kūrimui. Galima naudoti programos paveikslėlius, veikėjus, gyvūnus, scenas (fonus) ar įsikelti savo paveikslėlius, piešinius. Galimybė naudotis sukurtomis knygelėmis. Anglų kalba. Naudojantis internete nemokama.	https://www.storyjumper.com/
4.	QRCode Monkey	Skirta QR (greitojo atsakymo) kodų kūrimui. Tinka nuorodų ar trumpų tekstų užkodavimui. Galimybė rintis QR kodo spalvą, dizainą. Anglų kalba. Nemokama.	https://www.qrcode-monkey.com/?utm_source=google_c&utm_medium=cpc&utm_campaign=&utm_content=&ut

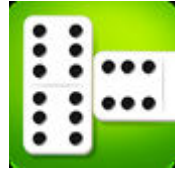

			m term=qr%20monkey_e&gclid=CjwKCAjwsJ6TBhAIEiwAf14TWK5bDqxYZzRSZ1OiiJE1IUy0Vm8kSQWSbxXat4jb1soTK6hiTIADbxoCS70QAvD_BwE
5.	<u>Kahoot</u>	Žaidimais pagrįsta mokymosi platforma. Skirta apklausoms, viktorinoms ar diskusijoms organizuoti. Veikia visose interneto naršyklėse su įvairiais mobiliaisiais įrenginiais, kompiuteriais, išmaniaisiais telefonais ir kt. Anglų kalba. Nemokama.	https://create.kahoot.it/
6.	<u>Jigsawplanet</u>	Dėlionių programa. Galima sukurti dėlionę iš pasirinkto paveikslėlio, piešinio, nuotraukos ir norimo detalių kiekio. Galimybė naudotis sukurtomis dėlionėmis. Anglų kalba. Nemokama.	https://www.jigsawplanet.com/
7.	<u>Book creator</u>	Įrankis interaktyvių skaitmeninių knygų kūrimui. Galimybė įkelti užduočių nuorodas, paveikslėlius, video, įrašyti balsą. Anglų kalba. Nemokama.	https://bookcreator.com/
8.	<u>Wordwall</u>	Interaktyvių mokymo(si) turinio kūrimo priemonių platforma. Galimybė naudotis sukurtomis priemonėmis. Lietuvių kalba. Nemokama (5 priemonės, kurias galima perkurti iš naujo, tobulinti)	https://wordwall.net/lt
9.	<u>Wordwall</u>	Užduotys priešmokyklinio amžiaus vaikams, sukurtos naudojantis programa Wordwall, skirta interaktyvių užduočių kūrimui. Kai kurioms užduotims priede pateikiami analogiški variantai PDF formatu.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/75
10.	Pages	Tekstų rengyklė skirta e. knygų kūrimui. Veikia „iOS“ operacinėse sistemose. Taip pat pasiekiamas „iCloud“ žiniatinklyje. Anglų kalba. Nemokama.	https://www.apple.com/pages/
Piešimo programėlės			
11.	Paint 	Paprasta kompiuterinės grafikos kūrimo programa, pateikiama su kiekviena Microsoft Windows operacine sistema. Lietuvių kalba. Nemokama.	Apie programėlę: https://lt.wikipedia.org/wiki/Microsoft_Paint
12.	Paint Free 	Programėlė, skirta piešimui ant mobiliojo įrenginio ekrano. Galima naudoti įvairias spalvas, keisti linijų stilių, piešti ant pasirinkto vaizdo. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.	Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ternopil.fingerpaintfree&hl=lt&gl=US

13.	<p>Doodle Buddy</p> 	<p>Programėlė, skirta piešimui ant mobiliojo įrenginio ekrano. Galima naudoti įvairias spalvas, keisti linijų stilių, piešti ant pasirinkto vaizdo. Mobiliąją programėlę atsisiųsti iš App Store parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Kaip naudotis: https://www.youtube.com/watch?v=4Vi5vDRqKwY</p>
Priemonės, skirtos programavimo pradmenims			
14.	<p>XLogoOnline1</p>	<p>Internetinė platforma algoritmavimui, loginiam mąstymui – blokinis programavimas be skaitmenų, integruotas nuotolinis bitučių-robotų valdymas. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>https://xlogo.inf.ethz.ch/release/latest/</p>
Priemonės, veikiančios mobiliuosiuose įrenginiuose			
15.	<p>ScratchJr</p> 	<p>Nesudėtingų programų, interaktyvių pasakojimų, žaidimų priemonė. Vaikai išmoksta programavimo, planavimo, kompiuterio valdymo pradmenų, mokosi spręsti įvairius uždavinius, kūrybiškai išreikšti save. Pirmiesiems žingsniams siūloma parengti popierinių blokų ruošinius „ScratchJr“, kuriuos galima parsisiųsti iš kūrėjų svetainės. Mobiliąją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://www.scratchjr.org/ Blokų piešiniai spausdinimui: https://www.scratchjr.org/pdfs/blocks.pdf</p>
16.	<p>Baubukai</p> 	<p>Mokomasis žaidimas, skirtas figūroms pažinti. Mobiliąją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Įgarsinta lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=boogies.learn.shapes.englishdesignstudio.boogieslearnshapes&hl=lt&gl=US</p>
17.	<p>INaturalist</p> 	<p>Gamtos tyrinėjimų programėlė. Padeda atpažinti gyvūnus ir augalus. Mobiliąją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=org.inaturalist.android&hl=lt&gl=US</p>

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

18.	<p>Virtuali-tee</p> 	<p>Programėlė skirta 3 D Anatomijos marškinėliams. Matomas erdvinis žmogaus vidaus organų vaizdas. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.curiscope.virtualitee&hl=lt&gl=US</p>
19.	<p>ChatterPix Kids</p> 	<p>Programėlė, leidžianti fotografuoti ir įrašyti savo balsą. Galima kurti istorijas, kalbėti pasirinkto veikėjo balsu, nemokama). Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://www.duckduckmoose.com/educational-iphone-itouch-apps-for-kids/chatterpixkids/</p>
20.	<p>Toontastic</p> 	<p>Programėlė, skirta piešti, animuoti ir pasakoti. savo animacinius filmus. Galima į ekraną perkelti savo personažus, papasakoti savo istoriją. Toontastic įrašo balsą ir animacijas bei išsaugo juos įrenginyje kaip 3D vaizdo įrašą. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.toontastic&hl=lt&gl=US</p>
10.	<p>Nieko rimto</p> 	<p>Papildytos realybės programėlė, skirta iliustracijų „atgijimui“. Tinkama tik serijos „Nieko rimta“ knygoms.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=lt.niekorimto.peliunesdai.neles&hl=lt&gl=US</p>
22.	<p>Vaizdai. 3D programėlė</p> 	<p>Gyvūnai atgyja 3D formatu. Papildytos realybės programėlė skirta stebėti tikro dydžio pasirinktą gyvūną savo aplinkoje, išgirsti jo natūralų balsą. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	
23.	<p>Animal 4D+</p> 	<p>Papildytos realybės programėlė, leidžianti susikurti zoologijos sodą savo aplinkoje. Reikalingos programėlei skirtos kortelės su gyvūnais. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.OctagonStudio.Animal4DPlus&hl=lt&gl=US</p>
24.	<p>Quiver Vision</p> 	<p>Papildytos realybės programėlė skirta sukurti 3D nuspalvinto paveikslėlio vaizdą. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.puteko.colarmix&hl=lt&gl=US</p>

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

25.	<p>QR ir brūkšnių kodų skaitytuvas</p> 	<p>Programėlė skirta nuskaityti QR (greito atsakymo) kodą. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.teacapps.barcodeScanner&hl=lt&gl=US</p>
26.	<p>Photo Collage Maker</p> 	<p>Nuotraukų išdėstymo programėlė. Galima kurti koliažus, rinktis dizainą. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.binghuo.photogrid.photocollagemaker&hl=lt&gl=US</p>
27.	<p>Lens</p> 	<p>Programėlė informacijos paieškai apie gyvūnus, augalus ar kitus objektus. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.ar.lens&hl=lt&gl=US</p>
28.	<p>Languotas audinys</p> 	<p>Žaidimas šaškėmis internete. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.dimcoms.checkers&hl=lt&gl=US</p>
29.	<p>Dominoes</p> 	<p>Žaidimas domino internete. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store ir Google Play parduotuvės. Anglų kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.LoopGames.Dominos&hl=lt&gl=US</p>
30.	<p>Skaitukas</p> 	<p>Skaitymo mokymosi priemonė, paremta globalaus skaitymo metodologija. Mobiliją programėlę atsisiųsti iš App Store parduotuvės. Lietuvių kalba. Nemokama.</p>	<p>Aprašymo nuoroda: https://apps.apple.com/us/app/skaitukas/id1469043290</p>

10. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Gintarė Adomaitytė , Sparnuotos iškabos, Vilnius: Gimtasis žodis, 2002.	Knygą sudaro 12 eseistinių pasakojimų apie XIX amžiuje gimusius rašytojus, kūrėjus vaikams: H. K. Anderseną, Ž. Verną, L. Kerolį, M. Tveną, R. L. Stivensoną, O. Vaildą, S. Lagerliof, P. Mašiotą, O. Milašių, J. Korčaką, B. Buivydaitę, A. de Sent-Egziuperi. Tai smagūs pasakojimai apie rašytojus. Visi knygos herojai gimė devynioliktame amžiuje, visi rašė vaikams, visi buvo ir tebėra žinomi, populiarūs. Knyga pirmiausia skiriama moksleiviams ir mokytojams. Ji bus įdomi kiekvienam, kas tik prisimena, kaip vaikystėje gali pagelbėti knyga.
2.	Gintarė Adomaitytė, Gražuolės vaikai: pasakojimai apie rašytojus. Vilnius: Gimtasis žodis, 2006.	„Gražuolės vaikai“ – 2002 metais pasirodžiusios knygos „Sparnuotos iškabos“ tęsinys. Tai pasakojimai apie rašytojus, gimusius XX amžiaus pradžioje, iki Pirmojo pasaulinio karo, kitaip tariant, laikotarpyje, skirti visiems, besidomintiems vaikų literatūra. Joje pagaviai aptariama iškiliausių XX a. vaikų rašytojų kūryba paskatins jaunąjį skaitytoją naujai pažvelgti į pažįstamus literatūrinius personažus ir pan.